

SLOVENSKI NAROD

Izhaja vsak dan popoldne, izvenredne nedelje in praznika. — Inserati do 30 petič 2. Din, do 100 vrst 250 Din, večji inserati petič vrsta 4. Din. Popust po dogovoru. Inseratni davek posebej. Slovenski Narod velja letno v Jugoslaviji 240.— Din, za inozemstvo 420.— Din.

Uredništvo: Knafova ulica št. 5, I. nadstropje. — Telefon 2034.

Upravništvo: Knafova ulica št. 5, pritličje. — Telefon 2304.

Hoover - bodoči predsednik Amerike

Pri včerajšnjih predsedniških volitvah je dobil republikanski kandidat Hoover ogromno večino
Glasovalo je nad 40 milijonov volilcev

— New York, 7. novembra. Če tudi rezultati včerajšnjih predsedniških volitev še niso točno znani, je vendar že povsem sigurno, da je dobil republikanski kandidat Hoover ogromno večino. Vse do zadnjega se ni dalo reči, kdo bo zmagal. Agitacija je bila na obeh straneh izredno živahna, volilna udeležba pa je presegala vse dosedanje volitve. Po uradnih cenitvah je glasovalo mnogo nad 40 milijonov volilnih upravičencev. Ker je prohibicijsko in versko vprašanje porinilo politični značaj volitev popolnoma v ozadje, je bila zlasti udeležba žensk pri volitvah nenavadno velika. Volišča so bila odprta od 6. zjutraj do 6. zvečer. Že dolgo pred otvoritvijo volišča so se zbrale pred volilnimi lokali velike množice volilcev, ki so razvijali žilavo agitacijo. V službi volilne agitacije so bila vsa sredstva. Radiopostaje so menjale dajale volilne govore obeh kandidatov Hooverja in Smitha, agitacija od moža do moža pa se je vršila povsod: na ulici, v lokalih, na vlakih in avtomobilih. Celo otroci so pomagali pri tej prav ameriški volilni reklamirani. Volili so jih v tovornih avtomobilih po ulicah, pri čemer so otroci razbijali na razne pločevinaste posode in klicali imena »svojih« kandidatov.

Nervoznost radi negotovosti rezultata je naraščala od ure do ure in je dosegla vrhunec v večernih urah, ko so polagoma prihajali prvi rezultati. Pred redakcijami, ki so sproti objavljale pripele rezultate, so se zbirale ogromne

množice. Šele proti polnoči je bilo jasno, da je dosegel Hoover veliko večino. Njegovi pristaši so začeli manifestirati, demokrati pa so se umaknili. Demokratiški kandidat in guverner New Yorka Smith je o polnoči potom radia čestital Hooverju k zmagi.

Po dosedaj znanih rezultatih je dosegel Hoover nad 300 elektorjev, tako da je njegova izvolitev za predsednika povsem zasigurana. Volitve so v splošnem potekle mirno, če se izvzamejo manjši incidenti, ki so ob takih prilikah neizbežni. Do večjih demonstracij je prišlo v ameriški prestolici Washingtonu, kjer po veljavnih zakonih nimajo volilne pravice. V veliki povorki so nosili po mestu s črno ovite volilne žare in zahtevali volilno pravico.

Izvoljeni elektorji se sestanejo meseca januarja, da definitivno izvolijo predsednika za dobo prihodnjih štirih let.

Kako agitirajo v Ameriki

Odkar so postale Zedinjene države neodvisna republika, je bilo izvoljenih 30 prezidentov tako, da je Hoover po številu 31. 17 ameriških prezidentov je bilo angleškega, 9 škotskega, 2 holandskega, eden pa rodom iz Walesa. Večina ameriških prezidentov je pripadala odvetniškemu stanu. Washington je bil farmar in geometer, predsednik Fillmore in Johnson sta pa ubila v mladih letih krojača.

Že desetletja Amerika ni videla tako ogorčene volilne borbe kakor včeraj.

Demokrati, ki so bili pri zadnjih volitvah strahovito poraženi, so dobili sedaj v Smithu kandidata, ki je delal republikanec s svojo zgovornostjo in živahnim temperamentom hude pregla-vice. Kako veliko zanimanje je vladalo za predsedniške volitve, priča dejstvo, da se je vpisalo v volilne imenike samo v New Yorku pol milijona volilcev več nego pri zadnjih volitvah.

V volilni borbi je ameriško javnost najbolj razburjalo, da je Smith pobojen katoličan in da zastopa program, ki izključuje prohibicijo. Z največjo odločnostjo so nastopale proti Smithu protestantske cerkve in ženske, ki zagovarjajo prohibicijo, ker hočejo imeti trezne može. Republikanska volilna kampanja je naletela na največji odpor farmarjev proti dozdnevni pasivnosti republikanske stranke napram njim. Demokrati so opozarjali volilce na petrolejski škandal in na druge aferi republikanske stranke. Poleg tega so stopili v akcijo tudi drugi argumenti, med njimi ta, da je dobil Smith od Vatikana pol milijona dolarjev podpore za volilno agitacijo, da je Hoover plesal z zamorko, kar onemogoča v ameriški javnosti vsakega belokožca, kaj šele ministra in predsedniškega kandidata! Govorilo se je tudi, da je Hoover v vzhodni Aziji trgoval s sužnji, da Smithova soproga ni nobena dama itd. Agitatorji so se posluževali najrazličnejših trikov, da bi pripomogli do zmage svojemu kandidatu.

4128 Din inozemskih dolgov na glavo

Zanimiva debata v finančnem odboru o švedskem posojilu. — Monopolni upravi se naj odvzamejo vsi monopoli. — Sestanek med dr. Korošcem in Savčičem.

— Beograd, 7. novembra. Danes dopoldne so se razširile iz vladnih krogov verzije, da sta se v zgodnjih jutranjih urah sestala v kabinetu notranjega ministra dr. Korošec in ing. Miloš Savčič. Zatrjuje se, da je dr. Korošec pri tej priliki stavil Savčiču konkretne in precizne predloge glede načina rešitve vladne krize. Kaki so ti predlogi, doslej ni bilo mogoče izvedeti. Vsekakor pa se splošno domneva, da vztraja četvrtina koalicijskega znanega stališča, naj bi KDK vstopila v koncentracijsko vlado, v katero bi se razširila sedanja koalicijska vlada.

Ker ima Narodna skupščina svojo sejo šele popoldne, so dopoldne začeli samo pojedini skupščinski odbori. Odbor za konvencije je po kratkem ekspoziciju ministra trgovine dr. Spahaa soglasno odobril dodatno konvencijo k trgovinski pogodbi z Avstrijo ter 11 konvencij z Madžarsko.

Prav zanimiva debata pa se je razvila v finančnem odboru povodom razprave o takozvanem švedskem posojilu. Demokrat Jovanović je pri tej priliki napadel KDK, češ

da je vladi s svojo kampanjo onemogočila najetje posojil pod ugodnejšimi pogoji. Ostro ga je zavrnil zemljoradnik Kokanović, ki je poudarjal, da je tega pač v prvi vrsti kriva slaba finančna politika vlade, kateri inozemstvo ne more zaupati. Kritiziral je postopanje bivšega finančnega ministra dr. Markovića, ki je s svojimi dragimi izleti v inozemstvo več škodoval nego koristil. Zemljoradnik Dimitrije Vujić se je bavil z bankrotom finančno politiko sedanje vlade in poudarjal, da smo prišli že tako daleč, da pride na vsakega človeka v državi 4128 Din inozemskih dolgov. Poleg tega pa se davčna bremena še neprestano zvišujejo. Musliman dr. Behmen je izrazil svoje zadovoljstvo, da je bil monopolni upravi odvzet monopol za vizgalice ter je kulminiral v zahtevi, naj se monopolni upravi odvzamejo sploh vsi monopoli in izroče v privatno eksploatacijo. Prepričan je, da bi se monopolni predmeti s tem znatno pocenili, pa tudi izboljšali. Po daljši debati je bilo končno posojilo z glasovi vladne večine sprejeto.

Finančna blokada sovjetske Rusije

S pristopom Nemčije k mednarodnemu upniškemu odboru je zaključena finančna blokada Rusije. — Ogorčenje v Moskvi radi »izdajstva« Nemčije.

— Moskva, 7. novembra. Tukajšnji tisk se obširno bavi z vprašanjem finančne in gospodarske blokade sovjetske Rusije s strani evropskih držav. Znano je, da je Anglija po svojem interesu konfliktu s sovjetsko trgovinsko delegacijo snovala gospodarsko blokado proti Rusiji. Ta blokada pa doslej ni uspela, zlasti ker je imela Rusija zaslonbo v Nemčiji. Te dni pa se je Angliji posrečilo pridobiti za blokado tudi Nemčijo. Pristop Nemčije k mednarodnemu odboru upnikov, ki se je te dni konstituiral v Londonu, je izrazil v Rusiji največje presenečenje. »Izvestja« poročajo, da so bile nemške banke prisiljene vstopiti v ta odbor deloma radi pritiska svojih klientov, deloma pa radi pritiska inozemskih bank. Pri vsakovrstnih finančnih pogajanjih z Rusijo bodo navzoči tudi zastopniki upnikov, da morejo ščititi svoje interese. Sovjetski tisk vidi v tem dokaz popolne finančne blokade sovjetske Rusije. Smatra pa, da je Nemčija s tem svojim korakom kršila berlinsko pogodbo iz l. 1925, s katero se je odrekla vsake akcije, ki bi bila naperjena proti interesom sovjetske Unije. Smatra pa

tudi, da znači nemški korak kršitev rapalske pogodbe. Nasprotno pa so nemški upniki mnenja, da se Nemčija s tem pogodbami ni odrekla svojih tirjatev in da mora Rusija pri vsakovrstnih pogajanjih upoštevati tudi nemške dolge. Sovjetski tisk izraža bojazn, da se bo finančna blokada v par mesecih občutno pokazala ter da bo imela za sovjetsko gospodarstvo katastrofalne posledice.

Katastrofalne poplave v Italiji

— Rim, 6. nov. Iz gornje in srednje Italije poročajo o velikih poplavalah. Radi neprestanega deževja so skoraj vse reke prestopile bregove in poplavlje cele doline. Zlasti Pad je v svojem spodnjem toku poplavljal obširna polja in uničil vse posevke. Nekatere vasi so popolnoma izginile pod vodo. Nekoliko človeških žrtev je zahtevala katastrofa, še ni znano. Železniški promet je v mnogih pokrajinah popolnoma prekinjen.

Kako pojmuje vlada volilno svobodo

— Split, 6. nov. Dr. Korošec se je baš včeraj v razgovoru z novinarji hvalil, kak vzoren red in kolika svoboda sta vladala pri zadnjih občinskih volitvah v Bosni in Hercegovini. Kako pa izgleda objektivnost in svobodoljubje dr. Koroščevega režima v resnici, dokazuje slučaj dr. Berkovića v Splitu. Dr. Berković, zdravstveni referent pri velikem županu v Splitu, je nosilec liste HSS za občinske volitve. Režimovci so na vse načine pritiskali na dr. Berkovića, da bi odstopil od svoje kandidature. Ker pa se ni hotel udati, so ga sedaj čez noč premeteli iz Splita v Kosovski oblast. Ker bi z njegovim odhodom padla cela lista HSS, je dr. Berković raje podal ostavko na državno službo. Ta slučaj je le eden izmed številnih drugih, sličnih političnih presekuacij, ki se jih poslužujejo režimovci, da bi utrdili svoje omajane pozicije v prečanskih kraljih.

Vprašanje srbskih predvojnih dolgov.

Beograd, 6. nov. Danes sta odpotovala v Haag generalni direktor Narodne banke dr. Novaković in tajnik Narodne banke dr. Protić, da po želji finančnega ministra prisostvujeta razpravi pred mednarodnim sodiščem v Haagu v zadevi spora med Francijo in našo državo glede plačevanja srbskih redvojnih dolgov. Spor obstoja v tem, da hoče država odplačevati dolge v papirnatih frankih, dočim zahtevajo posestniki obveznic plačilo v zlati valuti, kar povzroča večmilijardno razliko.

Brezuspešni posredovalni poskusi Laze Markovića.

Zagreb, 6. nov. Kakor se izve v dobro poučenih krogih je dr. Laza Marković, znani radikalski posredovalec že ponovno iskal stikov z vodilnimi krogi HSS. Dr. Laza Marković bi očitno rad pridobil za sodelovanje HSS z radikali, da bi na ta način na eni strani razbil KDK, na drugi strani pa izoliral SDS. Razume se, da so v krogih HSS vsako tako misel odločno zavrnili in tako dr. Laza Marković do danes ni mogel inscenirati še nobenega sestanka s katerikoli hrvatskim politikom.

Francoski uradniki ne smejo v Rusijo

— Pariz, 6. nov. Poincaré je izdal odredbo, ki prepoveduje vsem francoskim uradnikom potovanje v Rusijo. V bodoče ne sme noben uradnik tudi v dobi dopusta dobiti vizuma za potovanje v Rusijo.

Homogena ali nevtralna vlada v Rumuniji

Danes se vrne v Bukarešto Titulescu, ki pa odklanja sestavo vlade brez sodelovanja Narodne kmečke stranke. — Odločitve ne bo pred soboto.

— Bukarešta, 7. nov. Tekom današnjega dne prispe v Bukarešto bivši zunanji minister Titulescu, ki mu je v razpletu rumunske vladne krize namenjena vloga nekakega posredovalca. Regentski svet bo, kakor se zatrjuje v dobro poučenih krogih, skušal preko Titulesca še enkrat pridobiti narodno kmetisko stranko za sodelovanje v nacionalni koncentracijski vladi. Ni pa upanja, da bi se to posrečilo. Titulescu je že iz Pariza sporočil, da ne bi mogel sodelovati v nobeni vladi, v kateri ne bi sodelovala tudi narodno-kmetiska stranka. Ker pa liberalci in ostale skupine dosedanje vladne večine prav tako odklanjajo vsako drugo vlado in vztrajajo pri tem, da parlament nadaljuje delo, ni pričakovati, da bi prišlo do kompromisa.

Neliberalen tisk soglaša v zahtevi po sestavi homogene vlade narodno kmetisko stranke pod predsedstvom Mania. Liberalci so napeli sicer vse sile, da to preprečijo,

vendar pa se zdi, da ne bo drugega izhoda. Regentski svet se je z odstopom Bratianovega kabineta otrese liberalnega varuštva in zatrjuje se, da je sestava homogene vlade pod predsedstvom Mania že zasigurana, če ne pride morebiti do sporazuma za sestavo nevtralne vlade pod predsedstvom Titulesca. Narodna kmečka stranka je v načelu dala svoj pristanek za nevtralno vlado pod predsedstvom Titulesca, toda le pod pogojem, da ta vlada takoj razpusti parlament in izvede nove svobodne volitve. Ker pa se liberalci protivijo razpustu parlamenta in zahtevajo, da parlament še poprej reši vprašanje inozemskega posojila in nekatere zakonske predloge, tudi ni mnogo verjetno, da pride do sestave nevtralne vlade. Kriza se bo očitno vlekla še par dni, ker bodo pogajanja za sestavo vlade pričela še le s prihodom Titulesca. Pred soboto ni pričakovati nikakih odločitev.

Odmev Poincarejeve demisije

Vse skupine, izvenredni radikali, obžalujejo odstop Poincarejeve vlade in izražajo Poincareju popolno zaupanje.

— Pariz, 7. novembra. Ministrski predsednik Poincaré je včeraj popoldne nepričakovano podal demisijo celokupne vlade. Povod za ta nenadni odstop Poincaréja je bil kongres radikalne stranke v Angersu, kjer je Montignyjeva frakcija zahtevala izločitev znanih členov 70, 71 in 71a, nanašajočih se na obnovo delovanja misijonarjev v Franciji ter se izrekla proti povišanju izdatkov za vojno ministrstvo. Če tudi ima Poincaré v parlamentu dvojno večino, da bi lahko brez podpore radikalov izvajal svoj program, je vendar smatral za umestno podati demisijo, da takoj razčisti situacijo.

Nepričakovana demisija vlade je napravila v vsej francoski javnosti globok utis in zlasti v parlamentarnih krogih veliko presenečenje in razburjenje. Celo radikali, ki so s svojim sklepom izzvali demisijo, obžalujejo svoj korak in ga skušajo popraviti. Izvenredni Montignyjevi frakciji vse ostale skupine radikalne stranke izražajo Poincaréju popolno zaupanje in želijo, da bi ponovno prevzel sestavo vlade. Naglašajo se celo, da bo prišlo v radikalski stranki radi tega do razcepa. Frakcija republikanske demokratske unije (skupina Marra) je poslala Poincaréju takoj po demisiji pismo, v katerem izraža svoje ogorčenje in naglašajo, da bi odstop Poincaréja onemogočil njegovo

vo veliko delo za sanacijo države. V pismu naglašajo, da so neodgovorni ljudje izzvali sklepe radikalnega kongresa in s tem spravili državo v veliko nevarnost. Republikanski demokrati zagotavljajo Poincaréju popolno udanost in neomajno zvestobo ter ga pozivajo, naj ne glede na stališče radikalov nadaljuje svoje veliko delo.

Desničarski tisk ogorčno obsoja radikale in podčrtava zahtevo, naj Poincaré sestavi vlado, če treba brez radikalov, ki so se s svojim postopanjem sami izločili od nadaljnjega sodelovanja v vladi.

Levičarski tisk je v prvem hipu navdušeno pozdravljal nepričakovano zmago, toda kmalu je prišlo iztremenje in danes že tudi v teh krogih ni znano, da so se radikalni prenelili. Radikalni listi se zavzemajo za sestavo levičarske vlade, ki pa naj bi iskala sodelovanja tudi z desničarskimi skupinami.

Po splošnem razpoloženju bo bržkone prišlo do obnove Poincarejeve vlade, toda brez radikalov. Ni pa tudi izključeno, da pride do stare vlade kartela in do kabineta Briand-Tardieu. Predsednik zbornice Poincaré je predlagal predsedniku republike, naj znova poveri sestavo vlade Poincaréju. Njegovemu mnenju se je pridružil tudi predsednik Doumer.

Češkoslovaška prosta luka v Hamburgu.

— Praga, 6. nov. Včeraj so bila zaključena že več let med Češkoslovaško in Nemčijo viseča pogajanja o najemu zemlje v pristanišču Hamburg in Stettin po čl. 363 in 364 verselske mirovne pogodbe. Končnoveljavno odločitev o tem vprašanju bo prevzel po določbah verselske pogodbe tročlanski odbor, sestavljen iz zastopnikov Češkoslovaške, Nemčije in Anglije. Češkoslovaška vlada bo najela zemljo pod običajnimi najemnimi pogoji za dobo 99 let.

Dobro ga je potegnili

Slovita filmska diva Madge je sedela nekega dne v elegantnem hotelu. Na desni roki se ji je lesketal krasen briljant, ki je vzbudil pozornost njenega spremljevalca. »Rad bi ga kupil,« je dejal mož, ki je zna v Ameriki kot izredno spretni spekulanti. Diva se je zaničljivo ozrla na prstan, češ, saj briljant ni pristen.

Verižnik se je začudil. Dobro je poznal drugulje in takoj je spoznal, da se diva moti. Diva je snela prstan in pripomnila: Kamen res ni pristen, samo tako lepo je vdelan.

Toda mož se ni dal ugnati. Prosil je divo, naj mu prstan za en dan posodi, češ da bi ga rad pokazal izvedencu. »O, prav rada,« je dejala diva, »saj itak nimam nobene vrednosti.« In verižnik je odšel. Kdo drugi na njegovem mestu bi gotovo odnesel pete. Toda mož je bil pošten. Vrnil se je k divi in dejal: Kamen res ni pristen, toda izredno mi uga-ja in rad vam dam zanj 2000 dolarjev, čeprav je morda vreden samo 10 dolarjev. Če bi bil briljant pristen, bi ga cenil najmanj na 10.000 dolarjev. Diva je bila v zadregi. Ponudba je bila zelo zapeljiva, vendar se ni mogla odločiti. Končno je rekla: »Prodaj ga, toda za

2500 dolarjev.« — »Dobro,« je dejal kupec, zakaj njegov izvedenec mu je zaupno priznal, da je briljant pristen in da naj divi natveži, da gre za navaden kamen. Diva se pa še vedno ni mogla odločiti. Končno je dejala verižniku, naj se oglasi drugega dne.

Drugi dan je prišel in plačal zahtevani znesek. Diva mu je izročila prstan in znova opozorila, da briljant ni pristen. — »Vem,« je dejal kupec in odšel. Toda kmalu se je vrnil in zahteval denar nazaj, češ da briljant ni pristen. Diva se je nasmehnila, rekoč: »Saj sem vam pred pričami izjavila, da je briljant ponarejen!« Podjetni Amerikanec je jezen odšel. Prepričan je bil, da je imela diva dva prstana in da ga je osleparila. Šel je pred kadijo. Toda tožbo je izgubil, kajti diva mu je opetovano izjavila, da briljant ni pristen. To so potrdile tudi priče.

Borzna poročila.

LJUBLJANSKA BORZA.
Devize: Amsterdam 0-22.845, Berlin 13.525-13.5825 (13.5675), Bruselj 0-7.9124, Budimpešta 0-9.9303, Curih 1094.1-1097.1 (1095.6), Dunaj 7.9959-8.0259 (8.0109), London 275.75-276.55 (276.15), New York 56.85-57.05 (56.95), Pariz 0-222.43, Praga 168.37-169.17 (168.77), Trst 297.23-299.23 (298.23).
Efekti: Celjska posojilnica 158-0, Ljubljanska kreditna 128-0, Pražedion 920-0, Kreditni zavod 175-0, Vevče 110-0, Stavbena 56-0, Ruše 260-280.
Les: Zaključeni 4 vagoni. Tendence neizpremenjene.

ZAGREBSKA BORZA.
Devize: Berlin 13.5675, Curih 1095.6, Dunaj 801.09, Praga 168.77, London 276.18, Milan 298.23, New York 56.95.
Efekti: Volna škoda 433-434.

INOZEMSKA BORZE.
Curih: Beograd 9.1275, Dunaj 73.07, Berlin 123.80, Milan 27.21, London 25.1975, New York 519.70, Pariz 20.30, Praga 15.395.

Klerikalni blagoslov industrijem, trgovcem in obrtnikom

Klerikalci obdajujejo vse po vrsti, od industrijca, trgovca, obrtnika do kmeta in uslužbenca. — Vse v znamenju reševanja gospodarske krize.

Zakon o neposrednih davkih, ki se prične izvajati s 1. januarjem 1. 1929, uvaja neposredni davek na dohodek zemljišč, na dohodek od zgradb, na dohodek od podjetij, obratov in samostojnih poklicev (pridobitne), na rente, na dobiček podjetij, zavezanega javnemu polaganju računov in na dohodek od nesamostojnega dela in poklica (uslužbenki davek).

S proračunom za 1. 1929 uvaja ljubljanski oblatni odbor razen na dohodek od zgradb in na rente, na katero se samoupravne doklade ne smejo nalogati, na vse ostale navedene državne neposredne davke 30% oblatno doklado.

Med drugim uvaja 30% oblatno doklado k državnemu davku na dohodek od podjetij, obratov in poklicev prve in druge skupine točka 1a in 2a.

Podjetja, ki spadajo v prvo skupino, so 1. trgovinska, industrijska, rudniška in silna podjetja ali obrati,

2. obrtna podjetja, ki prodajajo bodisi le deloma nabavljeno izdelano blago,

3. bančni, eskontni in drugi kreditni obrati, zastavljalnice in podobni obrati,

4. lekarnarje, sanatoriji in splošna podjetja v stroki narodnega zdravja,

5. hoteli, penzionati, kavarne, gostilne, kinematografi, varijeteji, bari in silna zabavišča.

6. voznika, spediterska, broderska, železniška, tramvajarska in ostala prometna in prevozna podjetja, v katero se štejejo tudi poštna podjetja za prevoz potnikov in blaga,

7. zakupi pri zakupnikih, kamor se štejejo tudi zakupi z delno udeležbo pri dohodku v kakršnikoli obliki, razen zakupnikov zemljišč,

8. lov sploh in ribji lov v svobodnih javnih vodah in morjih, v vodah, vzetih v zakup, kakor tudi v ostalih vodah, ki so oproščene davka na dohodek zemljišč,

9. agenture, komisijski obrati in vse vrste posredovalnic.

10. kupovanje in preprodaje nepremičnin,

11. pitanje živine in svinj ter gojenje rib, rakov in podobnega za prodajo, v kolikor se to vrši obratoma preko čl. 45. zakona o neposrednih davkih,

12. trajna izredna eksploatacija zemljišč (kamnolomi, apnenice, kopanje peska, kuhanje lesnega oglja in podobno) ob pogojih omenjenega čl. 45. točka 2.

13. vsakovrstni posli inozemskih delniških in podobnih družb, zadrug itd., ki niso

zavezan davku na dobiček po odredbah čl. 74 in 88 zakona o neposrednih davkih.

14. vsakovrstna druga podjetja, obrati in poslovalnice za doseganje dobička, ki ne spadajo v drugo davčno skupino.

V drugo skupino točka 1a in 2a spadajo: 1. poklici onih, ki so samostojno drugim na službo za odškodnino z izključno ali pretežno uporabo lastne duševne moči, in sicer: odvetniki, pravni zastopniki, javni beležniki (notarji), zdravniki, arhitekti, inženjerji, merilci, geodeti, občinski beležniki po dohodkih izven službenega razmerja, veterinarji, carinski posredniki, potujoči agenti, trgovinski potniki in zakoniti pisarji.

2. obrtna podjetja (obrati), ki niso obsežna v prvi skupini, in sicer: podjetja, ki delajo s stroji na pogon ali delajo z več nego štirimi kvalificiranimi pomočniki.

Vsa navedena podjetja, obrati in poklici bodo torej morali plačevati 30% oblatno doklado na državni davek od svojih dohodkov, ki znaša v prvi skupini 10%, v drugi skupini pod točkama 1a in 2a pa 8%.

Novega blagoslova klerikalnega oblatnega odbora bo torej deležna vsa industrija, trgovina in obrt, razen najmanjših rokodelcev, ter ogromna večina svobodnih poklicev.

Ta oblatna davščina je preračunana v proračunu ljubljanske oblasti za 1. 1929 na 2.200.000 Din, za 200.000 Din več, kakor pa oblatna doklada k državnemu davku na dobiček velekapitalističnih družb, podjetij, zavezanikov k javnemu polaganju računov.

K omenjenemu državnemu davku in 30% oblatni dokladi pa bodo morala navedena podjetja, obrati in poklici plačevati še državni dopolnilni davek, ki znaša pri čistem dohodku do 10.000 Din 2% ter se stopnjuje do 12% pri čistem dohodku nad 150.000 Din in na katerega se samoupravne doklade ne smejo nalogati.

Razen tega uvaja ljubljanski odbor za 1. 1929 tudi 30% oblatno doklado k državnemu davku na dohodek od zemljišč, ki bo predvsem prizadel našega kmeta, kakor tudi 30% oblatno doklado k državnemu uslužbenemu davku, ki jo bodo morala večinoma plačati industrijska, trgovska in obrtna podjetja.

Oblatna doklada na zemljarino je prelinirana za 1. 1929 na 1.200.000 Din, oblatna doklada na uslužbenki davek pa na 400.000 Din.

Iz navedenega je dovolj jasno razvidno, kako skrbi klerikalna večina v ljubljanski oblatni skupščini za razvoj našega gospodarstva, ki preživlja zdaj najhujšo krizo.

la je prebila okno in zadela Markovića, ki se je takoj zgrudil mrtev na tla. Orožništvo je začelo morila takoj zasledovati. Vse mesto je bilo alarmirano. Orožniki so aretirali štiri moške, ki so osumljeni sodelovanja pri zločinu. Sodi se, da gre za osebno osvetlo ali je pa zločin v zvezi z dražbo, ki sta jo nameravala trgovec in solitator izvršiti. V Karlovcu so poznali Markovića kot poštenega in solidnega trgovca.

Včeraj popoldne je uradnik tekstilne tovarne barona Filipovića na Prilazu Albert Weinbergerja izvršil atentat na generalnega direktorja tovarne Henrika Weinbergerja. Uradnik je ustrelil dvakrat zaporedoma na glavnega ravnatelja in ga lahko ranil ter poglaval nato kroglo sebi v glavo in se težko ranil tako, da ni upanja, da ostane pri življenju. Atentat je bil izvršen ob 4.30 v ravnateljevi sobi. Glavni ravnatelj Henrik Weinberger biva stalno na Dunaju. V Zagreb pride samo, da nadzira od časa do časa delo v tovarni. Tako se je mudil tudi te dni v Zagrebu. Včeraj je premedil uradnika Alberta Weinbergerja iz oddelka v oddelku. Zato se je uradnik pritožil glavnemu ravnatelju in zahteval pojasnila, zakaj ga je premedil. Uradnik je tudi protestiral proti premistitvi in je zagrožil ravnatelju čes: »Če mene ne bo v Zagrebu, tudi vas ne bo!« Nato mu je ravnatelj odgovoril: »Vi mi grozite! Ne potrebujem vas več in vas odpuščam!« Po teh besedah je ravnatelj obrnil uradnika hrbet in se okrenil proti oknu. Tedaj je uradnik oddal na ravnatelja dva strela iz samokresa in ga samo lahko ranil. Tretjo kroglo si je poglaval v sence in se zgrudil težko ranjen na tla. Njegovo stanje je brezupno. Če pa ozdravi, bo izgubil vid. Glavnega direktorja in uradnika so odpeljali v bolnico.

L. predavanje ZKD v Ljubljani. Dr. P. Grisogono o aktualnih problemih parlamentarizma.

K razmeram v organizaciji rezervnih častnikov

Uprava ljubljanskega pododboru združenja rezervnih častnikov sklicuje za soboto 17. tm. ob 20. v Kazini izredni občni zbor, na katerem se bo razpravljalo o izpremembi pravil in morda se bodo vršile tudi nove uprave. Izredni občni zbor ljubljanskega pododboru se bo vršil torej v kratkem že v drugič, dasi je nedavno pokazal, da uživa uprava med članstvom popolno zaupanje in da člani ostro obsojajo nečuvstvo početja središnje uprave. Mi bi se v spor med središnjo upravo in ljubljanskim pododborom ne vmešavali, da ni načelnega značaja. Gre namreč za iste znake razkroja in razpada, ki jih vidimo tudi pri vseh drugih organizacijah s centralno v Beogradu. Menda ni v državi organizacije s centralo v Beogradu, ki bi se po krivdi centrale ne krhala in v kateri bi ne bilo ogorčenje proti delovanju centrale od dne do dne večje. Gospodje v Beogradu stoje očividno na stališču, da zanje ni nobenih zakonov, nobenega pravnega in moralnega čuta, nobenih dolžnosti napram članom posrednih organizacij v prečasnih krajih. Njihov edini namen in cilj je iztisniti iz članstva čimveč denarja, vse drugo jim je deveta briga.

Tako je tudi z organizacijo rezervnih častnikov, ki je nedvomno po svojih ciljih ena najvažnejših v državi in ki bi morala biti že iz tega vidika enotna. Toda središnja uprava je sistematično pritisnjala zlasti na ljubljanski pododbor, v katerem je videja najnevarnejšega nasprotnika svojih metod, ker je ljubljanski pododbor največji v državi in ker imajo njegovi člani največ smisla za red, za nesebično delo in interese skupnosti. Sikanirala ga je na vse moguče načine in ko se je povodno znane afera med središnjo upravo in Svetzarjem Pribečevcem postavil na stališče, da se organizacija rezervnih častnikov pod nobenim pogledom ne sme vmešavati v dnevno politiko, je središnja uprava kratkoročno prekinila z ljubljanskim pododborom odnošaje in ga celo izključila od udeležbe na letošnjem občnem zboru. S tem se je spor poostri, toda ljubljanski pododbor je šel v svoji lojalnosti tako daleč, da je bil pripravljen storiti vse, da pride do mirne poravnave.

Mimo in z obudovanjem vredno potrpežljivostjo je sprejela uprava ljubljanskega pododboru nešteto moralnih zausnic, prenašati je morala nečuvne šikane in na vsako njeno gesto lojalnosti je odgovorila središnja uprava z novo žalitvijo. Slednjico je storila uprava ljubljanskega pododboru se zadnji korak in je v smislu sklepa nedavnega občnega zbora predlagala središnjo upravo, naj bi se na posebnem sestanku spor mirno poravnava. Na ta ponovni dokaz lojalnosti in skrajne popustljivosti je odgovorila središnja uprava s tem, da je vse člane uprave ljubljanskega pododboru izključila iz združenja, dasi so imeli domstveno članstvo. Tako je klika v središnji upravi ponovno dokazala svojo diktatorsko mentaliteto in brezobzirnost, ter na nečuten način izzvala člane ljubljanskega pododboru, da se končno odločijo za skrajno sredstvo.

Daleč je nam vsaka misel vmešavati se v notranje posle organizacije rezervnih častnikov, vendar pa moramo pribiti žalostno dejstvo, da se je začela tudi ta, za državo eminentno važna organizacija, izključno po krivdi centrale v Beogradu krhati in da pade vsa odgovornost za posledice na klika v središnji upravi. Žalostno je to dejstvo tembolj, ker so naši rezervni častniki idealisti in ker so se z vso ljubeznijo oklenili narodne države, v kateri bi pač lahko našli malo več razumevanja za svoje nesebično delo.

Prosveta

Repertoar Narodnega gledališča v Ljubljani

DRAMA.
Sreda, 7. novembra: Zaprt.
Četrtek, 8. novembra: Romeo in Julija. C.
Petek, 9. novembra: Zaprt.
Sobota, 10. novembra: Ob 15. Stilmundski župan. Dijaška predstava pri znižanih cenah. Izven.
Ob 20. uri: Dobri vojak Švejk. Izven.
Nedelja, 11. novembra: Ob 15. uri popoldne. Modri osliček Miško. Izven.
Ob 20. uri: Kukul. Izven.

OPERA.
Sreda, 7. novembra: Salome. Lanski B. abnoma.
Četrtek, 8. novembra: Zaprt.
Petek, 9. novembra: Oedipus rex. Iz komične opere. Prem. abnoma.
Sobota, 10. novembra: Boccaccio, opereta. Izven.
Nedelja 11. novembra: Trubadur. Izven.
SENTIAKOBSKI GLEDALIŠKI ODER.
V soboto, 10. novembra: »Carodej«.
V nedeljo, 11. novembra: »Carodej«.

Ljubljanska drama

DOBRI VOJAK ŠVEJK — MODRI OSLEČEK MIŠKO
Dve dramatičaciji.
»Pustolovščine dobrega vojaka Švejka« obsejajo šest knjig in osebe v njem so po svojem mišljenju izrazito češke, izrazito nemške in madjarske. Vse glavne figure so tipični češki buntovniki; zlasti Švejk je predstavil le navidezno duševno omejenega in brezmejno dobrosrčnega človeka, v istini pa bistro kritičnega češkega upornika proti militarizmu, birokratizmu in vsem medvojnimi strahotam in budalostim. Največ satire je naperjeno proti nemškimi oficirjem in uradnikom vsih vrst; zato je čudno, da sta se lotila dramatičiranja neusmiljeno ostrega češkega in protinemškega romana dva Nemca.

Njun produkt je pod kritiko. Tale »Dobri vojak Švejk« je kakor jež brez igel, kakor vino brez alkohola ali tobak brez nikotina. To je vrsta 14 slik skoraj čisto burkaste značaja. Kolikor je posnetih slik iz prvih dveh knjig Haškovega dela, so vse slabo uporabljene in zvodenole. Zaradi neizogibnih skokov ni med slikami prave zveze ter ni o kakih logiki in psihološkem razvijanju dejanja sploh mogoče govoriti. Krmar Palivec, prostovoljec Marek, kadet Bieler, mlinar Balon in profesor lajtnant Dubi dr. so v tej dramatičaciji le epizodisti ali statisti; namesto teh pa sta dramatičatorja vrnili nove, svoje osebe in kot rdečo nit resno Lukašev hubezen do Etele, hčerke polkovnika Schröderja, ter neko Lukašev vsljeno ljubico, Dolly, ki nima drugega opravka, kakor da se trikrat zapored sleče do kombineze.

Kako resna dramatičatorja sta Brod in Reisman (za tako okorno in plitko skrupulo je bilo res treba dveh avtorjev!), se vidi n. pr. na sliki, ko se vrne Švejk iz blazine zopet na svoje stanovanje. Ali v zadnji sliki privedejo Švejka na morišče. Prava godlja dogodivščin brez zveze in najmanjše verjetnosti tekem desetih minut.

Taka mešanica neutemeljenih in nemogućnih prizorov je vsa predstava, ki se pri nas v celoti odlikuje po sili raznih glasov in »plavanju«. Da so Švejka izpremenili v Novomeščana in Vodičko, Marka, Lukaša, Balouna i. dr. v Slovence čeških primkov, je samo logična poslednost v vseh nemogućnostih Haškovega dela je tudi po dikciji čisto naturalistično. Pri nas pa so vse krepke narurne izraze ali znamenja z literarnimi ali pa jih naznačujejo z začetno črko. Ne rečejo torej »drek«, nego le »d« in ne »muhe so cesarske posrle«, nego »poonegavile itd. Namsto žganja torej postana voda!

Vsa stvar sploh ne spada na naš oder, ker je tehnično, dramatsko in idejno brez vsake vrednosti. Ljudstvo pa je menda z njo zelo zadovoljno ter je bilo mnogo smeha in plaskanja.

Izvrsten tip je poleg glavnega, Švejka, ki ga igra g. Cesar v dolenskem dialektu živo in simpatično, Vodička g. Bratina ter je njuna scena, ko ju aretirata ženejo skozi gledališče, najboljša. Idriski žargon podaja Bratina imenito. Elegantnega polkovnika g. Schröderja, njegovo ženo izvrstno gospa Medvedova. Vse ostale figure so neznatne.

Pitayeva »komedija« v petih dejanjih po romanu de Segurje »Modri osliček Miško« ima tendenco: vzbujati ljubezen do živali. Osliček Miško pa je obenem zakleta duša, ki se pokori v živalski podobi. Siroveže in zločince Miško mrzi in lovi, dobrodušnežem pa pomaga in jih ljubi. Osliček je vsekakor zabaven ter ga g. Pahor igral pač v potu svojega obraza in z bolestmi v križu prav dobro. Mnogoštevilna deca se mu je smejala in sa zanimala zanj. Ostalo dejanje je preveč obloženo in deci manj umljivo. — Večjih ulov sploh ni ter je opaziti le še babico, ki jo predstavlja simpatično gospa Medvedova, in doktor Tudu, ki se zanj trudi g. Skrbinek. Tudi pri tej predstavi je bilo dovolj »plavanja« in preveč krika ter ffrarnosti. A izvozili so jo brez hujše nezdge.

G. Balatka je uglasbil troje pevskih točk, solov z zborom; žal, da so bile nezaodno pripravljene ter se je uveljavila na zaključku (igra je brez izadovoljivega konca) le ga. Medvedova.

Obe predstavi je izrežiral jako spretno g. prof. Šest.

Fr. G.

Gostovanje Hugona Zatheya v »Fautstus«. Prav letos bo deset let, odkar je gosp. Zathey vstopil v ansambl solistov obnovljene slovenske opere. Deloval je pri nas vzorno vestno in uspešno dolgo vrsto sezon in bil naravnost popularen. Včeraj je gostoval v partiji Mefista, ki je bila ena njegovih najboljših, elegantno in okusno podajanih velikih basovskih ulog njegovega bogatega repertoarja. Izvajal jo je pevski prav zadovoljivo in igralski odlično. Za svoje slovske arije je žel specijelne aplavze, bil koncem dejanj opetovano živahno klican pred rampo in je prejel mnogo vencev, šopkov in spominov. Publika je pokazala, da je Zatheya ohranila v najboljšem spominu; pevci naše Glasbene Matice pa so mu prirejali posebno prisrčne ovacije. Predstava je bila sploh jako animirana ter so se odlikovali gđ. Majdičeva, g. Banovec, Janko in Španova; tudi zbori in balet s simpatično solitsko gđ. Moharjevo so bili vrlo dobri.

Violinski koncert. V petek, dne 9. t. m. se vrši v Filharmonični dvorani violinski koncert srbskega violinskega virtuozu Vlastimiru Ječiću. Vlastimir Ječić je obiskoval po dovršenem violinskem študiju na muzički šoli v Beogradu, violinske študije v Berlinu, Pragi, Parizu in pri znamenitem mojstru Sevciku v Pisku ter nato končal na praskem konservatoriju. Pogostokrat je že ob raznih slavnostnih prilikah nastopal v domovini, pa tudi izven mej. Koncertiral je v Pragi in v Parizu na povabilo tamošnjih slovenskih krogov vedno z največjim uspehom. V petek je njegov prvi nastop v Ljubljani. V sredo, dne 7. t. m. pa bo igral tudi v ljubljanski radio. Vstopnice v predprodaji v Matični knjižarni. Začetek koncerta točno ob pol 9. uri zvečer.

Opazovanje na mladinski koncert Ljubljanske Zvone, ki se vrši v nedeljo ob pol 11. uri v unionski dvorani in na koncert slovenske pesmi, ki se vrši v ponedeljek dne 12. t. m. ob 20. uri v unionski dvorani. Nastopi poleg Julija Beteta 90 pevcev in pevki Ljubljanske Zvone pod vodstvom Zorka Prelovca. Predprodaja vstopnic v Matični knjižarni.

Stravinsky: »Oedipus rex« in Slavko Osterc: »Iz komične opere«. Premijera teh dveh izredno zanimivih in za naš oder tudi zelo pomembnih del se vrši v petek dne 9. t. m. ob pol 20. zvečer v ljubljanski operi. Oedipus rex, moderno operno delo, katero je napisal po znanem eposu Sofoklejevem po večini Stravinski sam, je deloma opera, deloma oratorij v dveh dejanjih. — Snov je izredno dramatična in se lepo razpleta. Glasba sama pa pomeni popolno novost za naš oder. V vzporeditvi tega dela hoče ljubljanska opera pokazati, da z vso intenzivnostjo zasleduje vse novejšje pojave na polju operne literature ter jih tudi dostojno umetniško vprizarja. V tej operi nastopijo ga. Thirry-Kavčnikova, g. Marček, g. Betetto, Rumpelj in Banovec. Dirigira kapelnik g. Balatka, režijo vodi ravnatelj g. Polić, inscenacijo pa je napravil profesor g. Vavpotič. Druga noviteta tega večera je izvršna enodejanska opera »Iz komične opere«, katero je napisal in vglasbil Slavko Osterc. Vsebinska je izredno komična, delo samo izvajajo pod vodstvom kapelnika g. Neffata in v režiji prof. g. Šesta. g. Poličeva in gđ. Španova ter g. Janko, Drenovec in Fovhe. Premijeri so vršita za premierski abnoma.

Romeo in Julija se ponovno vprizori v ljubljanski drami v četrtek 8. t. m. z g. Janom in go. Saričevom v naslovnih vlogah. Ostala zasedba kakor ob premieri. Predstava se vrši za abonente reda B.

Maeterlinck: »Stilmundski župan«. V soboto 10. t. m. ob 3. popoldne bodo vprizorili v dramskem gledališču Maeterlinckovo vojno dragedijo »Stilmundski župan«. Snov je zajeta iz časov, ko je nemška armada nasilno okupirala Belgijo. V kratkih, jedrnatih dialogih se razvija pred nami dejanje: V Stilmundu, malen belgijskem mestu se nastanijo nemški vojaki. Pri županu samem stanujejo komandant in pa županov zet, ki je zdaj v nemški službi. Nenadoma poči iz zasede strel, ki ubije nemškega poročnika. Komandant razglasi, da mora biti krivec do šeste ure zvečer izročen in po vojnem pravu ustreljen, v nasprotnem slučaju pa bo usmrčen župan sam, ki jamči s svojo glavo za varnost nemških vojakov. Ker krivca kljub skrajnemu prizadevanju starega vrnarja ne najdejo, odvedo župana na morišče. Družinska sreča je razbita, dva otroka izgubita očeta, nesrečni mladi mož se vrne na fronto — človeška pravica je poteptana, kruti, brezsrčni disciplini je zadoščeno. Vsebinska drama je globoko etična, zato bi jo morala poznati zlasti naša mladina, predvsem pa dijaštvo, katerim je ta predstava v prvi vrsti namenjena. Upamo, da bodo znali tudi g. profesorji razložiti dragoceni pomen takih dijaških predstav in da prizadevanja gledališke uprave ne bodo stala brez uspeha. Cene so znatno znižane. Sodelujejo gđ. Mira Danilova, g. Levcar, Rogoz, Skrbinek, Kralj, Jerman, Gregorin in Jan. Režijo ima g. Ciril Debevec.

Beleznica

Koledar.

Danes: Sreda, 7. novembra 1928; katoličani: Engelbert; pravoslavni: 25. oktobra, Markijan.

Današnje prireditve.

Opera: »Salome«, Lanski B.
Kino Matiča: »Kalvarija zabranjena ljubavi«.

Kino Ideal: »Jezus Kristus«.
Predavanje poslanca Grisogono ob 20 v Kazini.

Dežurne lekarno.

Danes: Trnkoczy, Mestni trg; Ramor, Miklošičeva cesta.

— Službeno iz LPH. Seja upravn. odbora se vrši v četrtek ob 20. uri v posebnih sobi kavarne Evropa. — Tajnica.

Dewarizem

Lord Dewar je v Londonu splošno znan in priljubljen. Mož je eden najstarejših angleških samcev, in njegova duhovitost je znana po vsej Angliji. O življenju ima zelo trezne nazore in vsa Anglija kar požira njegove izjave in dovtipke. Nedavno je priredil perutinski klub v Pancrasu banket, na katerem je govoril tudi lord Dewar. Angleški listi so z veseljem priobčili njegove izjave, ki pričajo, da ima mož res zdrav humor.

Gledanje na daljavo, je dejal Dewar, mo eden najtežjih udarcev za zakonske može. Zakonske žene bodo lahko videli, kaj njihovi može počenja, ko hodijo na seje in sestanke raznih društev.

Ne sodi moža po njegovi obleki, marveč po obleki njegove žene. Ženina naloga je skrbeti za možjevo notranjost, moževa dolžnost je pa skrbeti za ženinino zunanost.

Dotakniti se moževega srca, pomeni simpatizirati z njim, dotakniti se njegovega žepa pa pomeni prilizovati se mu.

Zakonski mož bi moral svoji ženi povedati vse, očemer ve, da bo sama zvedela. To bi moral storiti, predno ga kdo drugi prehití.

Pisane zgodbe iz naših krajev

Drzen roparski napad. — Vohunska afera Dragotina Dinića. — Tatvina avtomobila. — Usodna dražba. — Osveta odpuščene uradnika.

V Bečki je bil izvršen strašen roparski napad in sicer v noči pred sejmom, ki se vrši vsako leto 4. novembra. Lani je na ta dan beležila tamošnja policijska kronika tudi zločin nekega seljaka, ki je umoril svojega soseda. Letos pa beleži drzen roparski napad na mlinarja Kniesla. Sedemčlanska roparska tolpa je napadla mlinarja Filipa Kniesla v Bečki. Tolpa je izvršila napad po načrtu. Roparji so z močnimi vrvmi privezali vrata mlina in vseh drugih hiš v ulici, kjer stoji mlin. Tako so se zavarovali, da bi jih sosedje ne presenetili in ujeti. Odprta so pustili samo ena vrata mlina, skozi katere so po ropu pognili. Mlin obdaja veliko dvorišče, kjer so roparji najprej vstopili. Razbili so vrata v mlinarjevo stanovanje. Razbijanje in root sta zbudila Kniesla in njegovo ženo, ki sta bila napram številnim roparjem brez moči. Roparji so iskali mlinarja. Njegova žena se je zoperstavila. Odrinili so jo od vrat v trenutku, ko se je prikazal iz sosodne sobe mlinar. Počil je strel in mlinar se je zgrudil na tla. Roparjeva krogla ga je pogodila v trebuh. Žena se je naprej borila z roparji in jih potisnila skozi vrata ter se zaklenila v sobo in skozi okno klicala na pomoč. Roparji so med tem bili že na cesti in so dvakrat ustrelili proti oknu. Kmalu po zločinu se je vračal domov mlinarjev sorodnik Anton Kniesel. Opazil je bežeče roparje in je alarmiral sosedo, ki so začeli zasledovati morilce z vilami in kosami. Enega so ujeli, ostali pa so zbežali proti Maradiku. Zločin je bil izvršen v noči od sobote na nedeljo. Težkorojenega mlinarja so takoj odpeljali z avtom v novosadski sanatorij, kjer je bil operiran. Operacija je trajala tri ure. Zdravnik je mlinarju zašil trikrat črevo in dvakrat trebušno mreno. Ranjenec je izgubil mnogo krvi in je njegovo stanje težko. Ker je pa Kniesel zdrav in močan, bo najbrž okrevl. Policija je mnenja, da je bil roparski napad masševalni čin, ker roparji niso poskusili oplentiti mlinarja. Orožniki iz Bečke in Indije pridno zasledujejo napadalce. Mlinar je bil namreč zapleten v proces zaradi raznih deliktov za časa vojne. Sodišče v Mitrovici ga je popolnoma oprostilo. Nekateri menijo, da je roparski napad na mlinarja v zvezi s to razpravo. Kniesel je splošno znan in priljubljen obrtnik.

Kakor smo že poročali so vojaškega dobavitelja iz Novega Sada Dragotina Dinića, bivšega srbskega oficirja, aretirali, ker je bajje vohunil v prid neke

tuje države. Zakaj je bil Dinić prav za prav aretiran, javnost dolgo ni mogla zvedeti. V Novem Sadu je aretacija vzbudila veliko senzacijo, ki se je še povečala, ko je minister pravde hotel poveriti preiskavo nekemu beogradskemu sodniku in odstaviti dosedanjega preiskovalnega sodnika iz Novega Sada. Te odredbe ministra pravde predsednik novosadskega sodišča ni izvršil, ker bi s tem kršil neodvisnost sodišča. Preiskovalni sodnik dr. Novak je pa podal ostavko in zahteval, da se uvede proti njemu disciplinarna preiskava. Na to zahtevo minister pravde še ni odgovoril in preiskovalni sodnik vodi še naprej preiskavo. Preiskovalni sodnik je odredil, da so Dinića vtaknili v preiskovalni zapor. Obtoženec zagovornik se je pa pritožil proti odredbi preiskovalnega sodnika pri višji instanci. Danes se bo odločilo ali pride Dinić v preiskovalni zapor ali pa ostane v preventivnem zaporu dokler se ta zapletena afera popolnoma ne pojasni. Preiskovalni sodnik je odredil preiskovalni zapor, ker je Dinić osumljen spionaže in podkupovanja. Dinić je hotel namreč pdkupiti redstojnika jetnišnice, ker je zapri Petra Lazića. Preiskovalni zapor je odredil sodnik tudi zato, ker bodo Diniću spioniranje dokazali ter ga obsodili na večletno ječo, kar seveda Dinić dobro ve, in bo skušal najbrž pobegniti iz preventivnega zaporu.

V zadnjem času so se zagrebški tatovi specializirali na tatvine avtomobilov. Včeraj je bil ukraden še drugi avto, vreden nad 60 tisoč dinarjev. Nedavno je neki brezposelni šofer ukradel na llici avto znamke »Fiat« nekemu osiškemu trgovcu. Avto in šoferja je pa policija izsledila v Banjaluki. Včeraj je pa neznan tat odpeljal avto izpred kavarne »Pariz« v Petrinjski ulici. Avto je stal pred kavarno okoli 4 ure jutraj. Ko se je šofer Milan Ostojić vrnil, avta ni bilo več. Neznani lopov se je odpeljal z njim. Avto je last Mihaela Slivarja. Pobarvan je svetlo modro, ima 6 sedežev in št. 1115.

Iz Karlovca poročajo, da je bil izvršen včeraj v Slunju krvav zločin, ki je zahteval življenje trgovca z železnico Isa Markovića. Marković se je odpeljal v avtu v Slum s solitatorjem Mileusićem, ki je zastopal advokata dr. Miluševića. Trgovca in solitatorja sta hotela prodati v Slunju na dražbi hišo neke Dane Pošega. V Slunju sta se ustavila v gostilni Baljuna. Ko sta obedovala, je zunaj počil strel in krog-

Dnevne vesti.

— **Kralj in kraljica v Parizu.** V ponedeljek jutraj sta prispela kralj Aleksander in kraljica Marija v spremstvu dvornega maršala Dimitrijeviča in dvorne dame Hadžićeve v Pariz. Na kolodvoru Gare d' Lyon ju je sprejel poslanik Spalajković s soprogo, poslanski svetnik Vukičević, generalni konzul Janković, naš vojaški ataše general Pokorny in predstavniki francoskih vojaških in civilnih oblasti. Kralj je izjavil, da je bila vožnja zelo prijetna.

— **Iz prosvetne službe.** Imenovani so: za suplenta ženskega učiteljskega v Ljubljani diplomirana slušateljica višje pedagoške šole v Zagrebu Jožica Župevec, za suplenta moškega učiteljskega v Ljubljani diplomirani slušatelj višje pedagoške šole v Zagrebu Joško Gobjek, za suplenta ženskega učiteljskega v Mariboru diplomirana slušateljica višje pedagoške šole v Zagrebu Jožica Tomšič.

Tajnosti Orijenta

Vrhunec nemške filmske umetnosti. Film, ki prekaša po baje in scenah in lepih igralcih vse doslej videno.

— **Iz državne službe.** Za podinspektorje finančne kontrole v 3. skupini II. kategorije so imenovani Peter Držaj v Ljubljani, Anton Fabjan v Petrovcih, Anton Muskatel v Novem mestu, Franjo Repolusk v Dolnji Lendavi in Peter Miković v Kočevju, za komisarja finančne kontrole v 4. skupini II. kategorije sta imenovana Romold Mance na ladji »Crnojević« in Milan Zgur na ladji »Jug Bogdan«, za podinspektorje finančne kontrole v II. skupini 3. kategorije so imenovani Franjo Kukar v Škofji Loki, Franjo Dobaj v Dolnji Radgoni, Jakob Kaiser v Mariboru, Josip Krhin v Št. Ilju in Ivan Papež v Ljubljani.

— **Naša emigracija v avgustu.** Po statističnih podatkih Izseljeniškega komisariata v Zagrebu, se je izselilo v avgustu iz naše države v prekomorske države 1923 izseljencev, torej 180 več, nego v avgustu lanskega leta. Od 1. januarja do konca avgusta je znašalo število izseljencev 14.389, lani v istem času pa 645 manj. Iz Hrvatske in Slavonije se jih je izselilo v avgustu 1065, iz Slovenije 293, iz Vojvodine 251, iz Dalmacije 140, iz Srbije 86, iz Bosne in Hercegovine 75, iz Črne gore 13. Od teh je bilo 63% kmetovalcev. V Kanado jih je šlo 834, v Zedinjene države 589, v Argentino 347, v Brazilijo 55, v Urugvaj 49 itd. Vrnilo se jih je v avgustu 414, v času od 1. januarja do konca avgusta 3398, dočim se jih je vrnilo lani od 1. januarja do konca avgusta 2851.

— **Izseljevanje v Ameriko.** Prekoatlantski parnik »Marta Washington« je vkrcal tle dni v Splitu 146 naših izseljencev, ki so se odpravili v Ameriko. Tudi v Trstu je vkrcal isti parnik večje število naših izseljencev.

— **Poziv Maistrovim dobrovoljcem.** Podpisani pripravljali odbor poziva vse Maistrove sobojcevinke za osvobodjenje Maribora in naše severne meje na proslavo desetletnice teh dogodkov, ki se bo vršila dne 1. decembra t. l. v Mariboru. Vsi, ki se nameravajo udeležiti proslave, se naprošajo, da do 20. novembra t. l. svojo udeležbo prijavijo z dopisnico polkovniku v p. g. Franu Cvirnu v Mariboru, poštni predal 44. Vsak udeleženec ima na območju ljubljanske železn. direkcije pravico do četrtinske vožnje od svojega bivališča do Maribora in nazaj. Naše zbirališče je dne 1. decembra 1928 od 8. do pol 10. ure na dvorišču Višje realke, vhod iz Krekove ulice št. 1. Za pripravljali odbor: podpolkovnik v p. Franjo Cvirn.

— **Hrvatski planinci na Pohorju.** V nedeljo 1. tm. priredi Hrvatsko planinsko društvo »Sljeme« za svoje člane skupni izlet na Pohorje, kjer se sestanejo hrvatski in naši planinci v mariborski koči. Hrvatsko planinsko društvo poziva svoje člane, da se v čim večjem številu udeležijo tega lepega na jesenskoga izleta na Pohorje, od koder je krasen razgled na planine in kraje med Dravo in Savo. Hrvatski planinci se odpravijo iz Zagreba v dveh skupinah, prva v soboto ob 16.35, druga pa zvečer ob 22.

— **Konkurzi v oktobru.** V oktobru je bilo v naši državi 66 konkurzov, lani v oktobru pa 84. Od teh odpade na Srbijo in Črno goro 55, na Vojvodino 5, na Slovenijo in Dalmacijo 3, na Hrvatsko in Slavonijo 2, na Bosno in Hercegovino 1. Od 1. januarja do konca oktobra je bilo v naši državi 733 konkurzov, lani v istem času pa 909. Na Hrvatskem in v Slavoniji jih je bilo 67, v Srbiji in Črni gori 531, v Sloveniji in Dalmaciji 71, v Bosni in Hercegovini 18, v Vojvodini 54. V vseh pokrajinah je začelo število konkurzov padati.

— **Pravna pomoč lastnikov hiš in zemljišč v Avstriji.** Lastniki hiš in zemljišč v Avstriji, ki bivajo stalno v inozemstvu, so po novem avstrijskem stanovanjskem zakonu in kompliciranosti tozadevnih predpisov gmotno oškodovani, obenem izgube del svojih lastniških pravic, če pravočasno ne izpolnijo vseh v zakonu določenih zahtev in ne ugrade vsem formalnostim. Zato je zveza inozemskih lastnikov v Avstriji nahajajočih se nepremičnih sklenila dati vsem izven Avstrije bivačim članom vsa potrebna pojasnila in nasvete brezplačno, obenem pa poskrbeti za pravno pomoč v vseh spornih zadevah. Zveza prevzema tudi nakup in prodajo ter vzdrževanje in renoviranje hiš, ki jih imajo inozemci v Avstriji. Podrobne informacije daje Zveza brezplačno. Sedež je na Dunaju, Johannesgasse 15.

— **Konvencije z Madžarsko.** 4. tm. so stopile v veljavo uredbe o konvencijah med našo državo in Madžarsko in sicer o odpravi omejitve glede depozita, o ureditvi vprašanj, ki se nanašajo na pupilarne in skrbstvene blagajne ter izvestna tutorstva in

skrbstva, o ureditvi prejšnjih pogodb o življenjskem zavarovanju, sklenjenih v madžarskih ali avstrijskih kronah in o vzajemnem postopanju s privatnimi zavarovalnimi podjetji ter o ureditvi vprašanj, nanašajočih se na imetja župnij, mest in vasi, razdeljenih z mejo med obema državama.

— **Smrt pesnika Otokarja Kernstocka.** V Vovranu na Štajerskem je včeraj umrl nemški pesnik in katoliški duhovnik Otokar Kernstock, ki je bil rodom iz Maribora. Pokojni je ukaal visoko starost 81 let. Bil je odličen pesnik in nekatera njegova dela so krasna. Med vojno se je nalezl germanškega duha in spesnil je več tendencioznih pesmi, s katerimi se je Slovencem, zlasti pa Mariborčanom, zelo zameril. Zdi se pa, da je bil nahujskan in da so nanj vplivale okolnosti, zakaj kasneje se je zelo spremenil. Na njegovi rojstni hiši v Mariboru plapolja črna zastava, ki so jo razobesili mariborski Nemci.

— **Udruženje rezervnih oficirjev — pododbor Ljubljana.** Izredni zbor ljubljanskega pododborja se bo vršil v soboto, dne 17. novembra ob 20. uri v veliki dvorani Kazine. Kongresni trg 1. Na dnevnem redu bodo: Poročilo uprave, predlog za izpremembo pravil, event. volitev nove uprave in predlogi uprave. Članstvo se obvešča, da je uprava pododborja stavila Središnji upravi v Beogradu lojalni usteni in pismeni predlog za doseglo iskrenega sporazuma in takojšnjo vzpostavlo normalnih družinskih odnošajev. Ta predlog je pa Središnja uprava brez navedbe razlogov odklonila. Vzgl. mnogim posrednim in neposrednim poizkusom ni uspelo pripraviti Središnje uprave niti do neposrednega meritornega razgovora o nastalem sporu. Zato je potrebno, da izredni zbor pododborja spravi spor s sveta na način, ki pristojna časti, ponosu in interesom prstovolnih članov vsake organizacije. — Uprava ljubljanskega pododborja.

— **Preklicano imenovanje.** V prosvetnem ministrstvu je bilo preklicano imenovanje dr. Mladenovića za načelnika srednjih šol. Imenovanje je bilo preklicano, ker je Mladenović v disciplinarni preiskavi zaradi izdajanja uradnih aktov.

Tajnosti Orijenta

Pričarana dežela sanj in neomejeno uživanje vse njene lepote, sladkosti in naslade.

— **Hrvatske gostilne na indeksu.** Mestni vojaški poveljnik v Bjelovaru, je izdal naredbo, ki prepoveduje vsem vojakom in častnikom obisk gostiln, ki so last Hrvatrov ali pristahev HSS. Poveljnik se najbrž boji, da bi se vojaštvo navzelo prečanskega duha.

— **Shod KDK v Prevaljah v nedeljo 11. novembra se ne vrši, ampak je — kakor tudi enak shod v Vuzenici — odgojen na nedoloten čas.**

— **Škratinka v Subotici.** Epidemija škrlatinke se v Subotici čedalje bolj širi. Zdravstvene oblasti so zaprle deško in dekliško gimnazijo in osnovno šolo. Šolske prostore bodo razkužili. Ena učiteljica dekliške gimnazije je že podlegla škrlatinki.

— **Prekinjena trgovska pogajanja s CSR.** Iz Beograda poročajo, da so pogajanja naše delegacije z delegacijo češkoslovaškega trgovskega ministrstva v Pragi prekinjena in se je naša delegacija vrnila v Beograd. Trgovinska pogajanja so bila prekinjena, ker češki delegati niso sprejeli naših zahtev glede agrarnih carin.

— **Veliko neurje v Bosni.** V vasi Pologu pri Mostaru je včeraj divjala silna nevihta. Uragal se je oblak in potokli so narasli v hudournike, ki so napravili seljakom veliko škodo. Voda je odnesla deželne pridelke in cele plasti zemlje.

— **Dr. Rado Kužel, Verski zaklad in patronatna bremena.** Ta razprava, ki jo je pred kratkim naznanil »Trgovski list« s pozivom, naj se konkurenčni odbori v zaščito naših davkoplačevalcev ravna strogo po njej, je izšla v omejenem številu v posebnih oddiskih, ki jih reflektanti lahko naroče ali pri dekanatu ljubljanske jurisdikcije fakultete ali pa pri škofjskem ordinariatu. Cena 6 Din.

— **Ponarejeni dolarski bankovci.** Generalni inspektor finančnega ministrstva opozarja javnost, da so se pojavili v prometu novi ponarejeni bankovci po 20 dolarjev. Falsifikat je tiskan na rezanih plaščah na dobrem papirju. Številke so nepravilne in zelo enostavne. Tudi barva je slaba tako, da falsifikata ni težko ločiti od pravega bankovca.

— **Železniška nesreča.** Predvčeršnjim je zavozil pri postaji Vel. gorica tovorni vlak iz Siska v tovorni vlak iz Zagreba. Oba vlaka sta močno poškodovana. Promet je bil ustavljen 6 ur. Nesrečo je zakrivil strojevodja vlaka iz Siska, ki je odpeljal s postaje Vel. gorica brez dovoljenja prometnega uradnega. Škoda znaša 100 tisoč Din.

— **Nezgode.** V bolnici so pripeljali hlapca Pavla Stankovića z Rakete. Konj ga je brnil v prsa in mu zlomil več reber. Stankevič je težko poškodovan. — Na tesarja Andreja Groma iz Rakite je padlo pri sekanju drevo in mu zdrobilo desno nogo. — Dinarja Jakoba Černeta iz Dobruj je na Muljavi povozil nepreviden kolesar in ga precej poškodoval.

— **Smrtina kosa.** Danes je preminula v Ljubljani hišna posestnica in gostilničarka Ka. Neža Mrzel. Pokojnica je bila simpatična, značajna in splošno prijubljena dama. Pogreb bo jutri ob štirih popoldne s Stare poti št. 7. Blag ji spomin! Težko prizadeji rodni naši iskreno sožalje!

— **Fotografaparate** kupite najbolje pri Fr. P. Zajec, optik, Ljubljana, Stari trg 9. — **Pri prehladu, gripi, vnetju vrata, živčnih boleznih, trganju v uduh** je dobro izpiti vsak dan pol čašice prirodne grenčice »Franz Josef«, ki izprazni črevesa. Po sodbah univerzitetnih klinik se odlikuje grenčica »Franz Josef« zaradi svoje učinkovitosti in ugodne uporabe. Dobi se v vseh lekarnah, drogerijah in špecerijskih trgovinah. 26-T

Iz Ljubljane

— **Iz Dr. Franc Košmerlove dijaške ustanove za slušatelje tehniške srednje šole v Ljubljani.** Mestni magistrat razpisuje dr. Fr. Košmerlovo dijaško ustanovo za slušatelje višjega oddelka tehniške srednje šole v Ljubljani v znesku 3000 (tritisoč) Din na leto. Tozadevni pogoji so razvidni iz razpisa na občinski deski in v veži srednje tehniške šole.

— **Iz Splošni kurz češkega jezika** bo, kakor prejšnja leta, v št. Jakobski osnovni šoli. Kurz je pristopen vsakomur. Vpisovanje v tečaj bo v petek 9. t. m. od 18.—19. Poučeval bo profesor g. dr. V. V. B. Pouk je brezplačen. Opozorjamo vse one, ki bi se radi naučili češčine, na to ugodno priliko. Znanje češkega jezika odpira pot v razumevanje vseh severnih slovanskih jezikov. Pouk se vrši pod okriljem Jugoslov.-češkoslovaške Lige.

— **Iz Najdeni predmeti.** V času od 16. do 31. oktobra so bili na policijski naznanjeni in oddani sledeči predmeti: 3 desetdinarski bankovci, 1 zlat poročni prstan, 1 deške blazje, 1 zavitek fotografij, 1 nočna srajca, 1 plet, 1 svilena šerpa, 1 usnatj suknjič, 2 stodinarska bankovca, 1 ženska ročna torbica z 2 ključema in raznimi predmeti, 3 železniških vozovih so našli: 7 moških, 3 ženski in en otroški dežnik, 1 dežnik v palici, 1 cepica, 2 dežna plašča, 1 otroška palica, 1 ženska lopica, 1 ženska srajca, 1 otroška cepica, 2 boi, 1 par otroških čevljev, 1 par rokavic, 1 aktovka, 1 par ženskih rokavic, 1 kolesna sesalka, 1 žepna svetilka.

— **Iz Izgubljeni predmeti.** V času od 16. do 31. oktobra so bili policijski prijavljeni sledeči izgubljeni predmeti: 8 desetdinarskih bankovcev, 1 konjska odeja, 500 Din, srebrna ura z verižico in obeskom, usnjata rjava denarnica s 40 Din gotovine, 1 zavitek belega blaga z belimi rizi, 1 opusum boa, 1 zlat obese in en dežnik, 400 Din, 1 zlata damska zapesna ura z zapestnikom, 1 ženska srebrna ura, 1 plahita za pokrivanje voz, 1 dijaška legitimacija, 1 temnorjav dežnik.

— **Iz Moška in ženska podružnica družbe sv. Cirila in Metoda v Ljubljani** — priredi v spodnjih postorih Narodnega doma dne 5. januarja 1929 l. veselico v korist družbe. — **Iz Vse brezalkoholne gostilne** naj se čim prej priprave »Sveti vojski« v Ljubljani. Poljanski nasip 10. Gre za važno zahtevo, ki se tiče vseh brezalkoholnih gostiln brez izjeme.

— **Iz Beli foksli,** ki sliki na ime Džoy, se je izgubil. Oddati proti nagradi v modnem salonu Götzl, Kongresni trg 8. 838-n

— **Iz Puškarna Kaiser** se je preselila na Kongresni trg št. 9 v poslopje Kina Matiča, desni lokal. 836-n

Tajnosti Orijenta

Čarobna dežela bajk in fantastičnih pravljic iz 1001 noči.

— **Iz Neprevidnost.** Na vogalu Bleiweisove in Dunajske ceste je neki neprevidni voznik pustil svoja konja brez nadzorstva. Konja sta se spustila v dir in se z vozom vred zaletela v reklamni kiosk trdke Aloma Company. Kiosk se je prevrnil in razbil. Aloma Company ima 1000 Din škode.

— **Iz Tatvine v Ljubljani.** Krovskemu pomočniku Josipu Schuberniku, stanujočemu v neki župi na Selu, je nekdo odnesel klub, telovnik in par čevljev. Schubernik ima 240 Din škode. — Zasebnici Zori Kovarčičevi, stanujoči na Celovski cesti 49, je nekdo iz sobe odnesel srebrno uro, vredno 300 Din. — V cerkvi Sv. Frančiška je nekdo ukradel uradnici Alojziji Nadrahovi ročno torbico, v kateri je bilo okoli 200 Din drobca in več drugih malenkosti. Skupna škoda znaša okoli 400 Din. — Iz Roškove stavbe, ob Dunajski cesti so danes ponoči neznan storilec pobrali deset že vdelačen šip. Steklar Fran Zrnc ima 450 škode, kajti poleg šip so mu tatovi odnesli tudi 10 kg krita.

Iz Celja

— **c Proračunska seja celjskega občinskega sveta** se je vršila v ponedeljek zvečer. V seji se je razpravljalo o mestnem proračunu za leto 1929. Proračun izkazuje potrebnih Din 6.750.133,72, kritje v posameznih poglavjih znaša Din 4.092.375,56, primanjkljaja je Din 2.657.758,16. Ta primanjkljaj se bo krit z dokladami, nakladami in davščinami v znesku Din 2.657.850 tako, da bi bilo še prebitika Din 91,84. Ker je pa večina med sejo sprejela nekatere predloge SDS k proračunu, znaša končni primanjkljaj okrog Din 6400. Pri debati je občinski odbornik g. prof. Mravljak v imenu kluba SDS stvarno kritiziral proračun od poglavlja do poglavlja in stavil v imenu kluba predloge k proračunu, od katerih pa je večina le nekatere sprejela. Obč. odbornik dr. Hrašovec je ostro zavrnil medtkic podžupana dr. Ozgrizka, češ, da se za časa prejšnje večine ni delalo toliko kakor sedaj in da se je delalo brez sklepov, kar je seveda iz trte izvirilo. Pri glasanju je bil sprejet proračun s 16 glasovi večine proti 11 glasom opozicije.

Kako volijo Američani prezidenta

Tudi v Ameriki se drže tradicij. — Kako se stranke pripravljajo na volitve. — Stranka mora o izdatkih za volitve javno polagati račun.

Včeraj je volila Amerika novega prezidenta in zato bo marsikoga zanimalo, kako se v Ameriki vrše volitve. Zanimanje povprečnega Američana za politiko se ne da primerjati z zanimanjem pri nas ali v drugih evropskih državah. Indiferentnost ameriških volilcev karakterizira 50 odstotkov oddanih glasov pri zadnjih predsedniških volitvah. Vzrokov je več. V prvi vrsti je kriv problem asimilacije priseljencev, ki ni rešen s tem, da postanejo priseljenci ameriški državljani. V poštev pride tudi kompliciranost ameriške ustave in političnega življenja, ki onemogoča nižjim in srednjim slojem točno orijentacijo zlasti, če stoji javnost pod vtisom važnih trgovskih in sportskih dogodkov.

Letos je bilo pa zanimanje ameriške javnosti za volitve večje kakor prejšnja leta. Samo v Newyorku se je vpisalo v volilne imenike 400.000 volilcev več, nego so oblasti pričakovale na temelju porasta prebivalstva. Bilo bi napačno misliti, da v Ameriki tradicije ne igrajo tako važne vloge, kakor v Evropi. Sam sistem dveh glavnih ameriških političnih strank priča dovolj jasno o vlogi tradicij. Obe stranki sta nastali v času, ko je bila sprejeta ameriška ustava in ko je bila sestavljena prva vlada v kateri je Jefferson kot zunanji minister zaulpal ljudstvu, hoteč ohraniti avtoriteto poedinih držav in omogočiti konzumentu nakup življenjskih potrebščin po najnižji ceni, dočim je bil trgovinski minister Hamilton za strogo centralizacijo in podporo ameriške industrije. Toda čas in razmere so tako temeljito glodale na različnih smereh in programih obeh strank, da živita zdaj demokratska in republikanska stranka bolj od tradicij, nego od svojih programov. Poleg tega je razvoj sam marsikaj izpremenil. Tako je ameriški jug demokratičen, ker dela republikance odgovorne za nevarnost črnske moči. Južne pokrajine glasujejo vedno solidarno za liberalno stranko, dasi je prebivalstvo po svojem temperamentu skrajno konservativno. Na drugi strani pa glasujejo črnici za republikance, dasi predstavljajo del prebivalstva, ki ima najmanj razlogov podpirati privilegirane sloje in težko industrijo.

Delavstvo nima svojega kandidata. Slučajni voditelji njihovih nepolitičnih organizacij se oddajo za tega ali onega kandidata, ameriški delavci pa glasujejo po svojem lastnem prevdaru. Dejstvo, da je pri volitvah leta 1924 neodvisni kandidat La Felle na celi črti propadel, dasi je breknal na razredne in socialistične strune in dasi je imel v državi Wisconsin absolutno politično moč, dovolj jasno priča, kako klaverno vlogo igrajo v politiki ameriški delavci. Kandidate za novega prezidenta so predlagali do leta 1824 na skupni seji poslanci in senatorji tako, da so imeli volilci izbiro samo med dvema predlaganimi kandidatom. Ta nedostatek je bil odstranjen leta 1836, ko se je tudi Amerika v tem pogledu demokratizirala in ko so nastopile s kandidaturami politične stranke.

Glavna volilna kampanja v stranki sami se prične pol leta pred strankinim kongresom, ko se vrše v poedinih državah pokrajinski kongresi. V nekaterih državah volijo na kongresu samo delegate za narodni kongres, v drugih pa tudi člane stalnega narodnega odbora stranke. V nekaterih državah imajo celo prezidentske predvolitve, na katerih izvolijo kandidata za novega prezidenta. Često je pa delegacija stranke, ki se udeleži narodnega kongresa neopredeljena in se lahko oddloči za tega ali onega kandidata. Dogaja se celo, da se da strankina delegacija kljub točnim navodilom pregovoriti ali podkupiti in glasuje za nasprotnega kandidata.

Narodni kongres stranke je torej važen politični dogodek, na katerem se osredotoči predvolilna pozornost ameriške javnosti. Stranka, ki je na vladi, skliče kongres po ameriški politični etiketi, prva in vsaka država ima pravico poslati na kongres dvakrat toliko

delegacije. Delegati si prizadevajo čim bolj razboznati svojega kandidata s ploskanjem, klci, kričanjem ali žvižganjem. Opetovano se zbero delegati tudi v povorko in korakajo z zastavo in kandidatom na čelu okrog dvorane. Včas je že pred kongresom ali na kongresu samem premoč tega ali onega kandidata očividna.

Slednjič delegacije glasujejo. Na narodnem kongresu republikanske stranke je potrebna za določitev kandidata absolutna večina, na kongresu demokratske stranke pa dvetretjinska večina glasov. Na republikanskem kongresu glasuje vsak delegat zase, na demokratskem pa določi večina delegacije te ali one države, kako se bo glasovalo. Po volitvah se izvoli odbor, ki formalno obvesti kandidata o izvolitvi. Naloga stalnega narodnega odbora je pripraviti v štirih mesecih vse potrebno za volitve. V ta namen ustanovi narodni odbor glavno tajništvo s mnogimi oddelki, izmed katerih sta najvažnejša tiskovni in govorniški. Ta strankina centrala je v stalnih stikih s strankinimi odbori v poedinih državah.

Stalni strankini odbor mora zalagati strankin tisk s članki in slikami, razposiljati plakate in brošure, deliti znake s podpisom in sliko kandidata, določati govornike za politične shode, skrbeti, da se oddajajo politični govori po radiu, opremljati avtomobile s plakati in agitacijskimi slikami ter hitro obvestiti volilce po radiu o izidu volitev. Volilna kampanja se je zdaj tako poostrila, da da vsaka stranka tik pred volitvami v opozicijske liste čez celo stran plačane oglašje. Vsi večji listi prireajo pred volitvami tako zvano predvolilno glasovanje, v katerem napovedujejo, kdo bo zmagal. Zanimivo pa je, da polagata obe največji stranki pred javnostjo račune o dohodkih in izdatkih za volilno kampanjo. Vsak mesec objavljajo novine imena in naslove onih, ki so za volilno kampanjo kaj prispevali. Blagajnik narodnega odbora stranke mora voditi po federalnem zakonu točno evidenco o vsakem prispevku nad 10 dolarjev. Izdatki volilne kampanje za volitve senatorja ali člana parlamenta so celo zakonito omejeni. Za volitve senatorja sme stranka izdati 10.000, za volitve poslanca pa 5000 dolarjev. Da se tega zakona v Ameriki točno drže, priča nedavni primer dveh senatorjev, enega v državi Illinois, drugega v državi Pennsilvaniji ki sta bila izključena iz senata ker je stranka pri volitvah prekoračila določeni znesek. Stroški za volilno kampanjo so seveda tudi v Ameriki znatni. Demokratska stranka je izdala letos že 1. oktobra 1.392.920 dolarjev, republikanska pa celo 1.733 tisoč 289 dolarjev. Ves ta denar so pa prispevali somišljeniki.

Volitve rektorja v Glasgowu

Nedavno so se vršile volitve rektorja univerze v Glasgowu. Kandidat konservativne stranke je bil Baldwin, liberalen sir Samuel, delavske pa Maxton. Volitve rektorja pomenijo za študente vesel dogodek, in kadar se študentje veselo, se rado veseli tudi občinstvo. Nasprotni tabor pripravlja vedno učinkovito municijo, gnila jajca, repo ali krompir in sploh vse, kar se da porabiti za obmetavanje nasprotnika.

Pri zadnjih volitvah v Glasgowu so imeli pristaši konservativnega kandidata v svoji strategiji prednost pred nasprotniki. Neki liberalni študent je namreč zblebetal, da so liberalci nakupili 10.000 klopotev. Konservativni študentje so takoj zvedeli za naslov dotičnega trgovca in vso zalogo gnilih jajc so odnesli v svoj volilni lokal. Okrađen liberalcem ni preostajalo drugega, nego oborožiti se z gnilim krompirjem in repo. Čim je bil znan izid volitev, se je pričela tradicionalna bitka. Študentje in občinstvo se je obmetavalo z gnilimi jajci, ribami in gnilo zelenjavo. Seveda obleče za ta spopad vsak najslabšo obleko tako, da je množica podobna tolpi capinov in beračev.

Tragična smrt francoskega letalca

Slavni francoski vojaški letalec Chapeau, ki se je med vojno opetovano odlikoval, je umrl tragične smrti. Pomotoma so ga ustrelili kot vlomilca. Pariški tovarnar nagrobnih spomenikov je stopil na praznik vseh svetih v skladišče, kjer je zaslal sumljiv ropot. Oborožil se je in stopil znova v skladišče, da se prepriča, kdo se je splazil vanj. Našel je neznanega moškega, ki je v skladišču mirno spal. Ne da bi čakal, da se prebudi, ga je ustrelil. Pognal mu je dve krogli v prsa in nesrečnež je obležal mrtev.

Preiskava je pa dognala, da je neznanec iskal v skladišču zavetišča pred nalivom. Lahko si mislimo presenečenje francoske javnosti, ko so v ustrelenem spoznali junaškega letalca Chapeaua. Značilno je, da je Chapeau, ki je opetovano tvegal svoje življenje v boju za domovino, živel zadnja leta v veliki bedi in da ni bilo nikogar, ki bi se zani zavzel. Tako je pač usoda mnogih junakov, ki so morali prenašati vse vojne grozote, dočim so vojni dobičkarji sedeli doma in na račun idealistov obogateli.

Tajnosti Orijenta

Velefilm očarljivega sijaja in bleksa, neomejene fantazije in ljubavne naslade.

delegatov, kolikor ima zastopnikov v senatu in parlamentu. Država Nevada ima na pr. dva poslance in dva senatorja tako, da lahko pošlje na kongres 8 delegatov. Kongres se prične s službo božjo, pri kateri sodelujejo po vrsti vse cerkve. Kongres formulira program stranke, določi kandidata za novega prezidenta in njegovega namestnika ter izbere narodni odbor stranke, ki vodi volilno kampanjo in reprezentira stranko nadaljna 4 leta do novega kongresa. Tretjega ali četrtega dne so pozvane delegacije po abecednem rdu, da predlagajo kandidata za novega prezidenta. Delegacija države, ki se ne more oddločiti za kandidata, lahko odstopi svoje mesto delegaciji, ki ji sledi po abecednem redu in ki predstavi svojega kandidata v formalnem govoru, posnetem navadno po govoru kake druge

Roger de Beauvoir:

Sužnja

Roman

— Svinčene strehe? Mene pod svinčene strehe? Menda se šalite.

— Nikakor ne, dragi grof. Inkvizitor Grimani je nam dal točna navodila. Zahvalite se mu jutri, ko vas poseti. To pot je bil on tisti, ki je vam poskrbel stanovanje.

Cagliostro je divje zaklel, Saluces se je pa držal za trebuh od smeha.

— Pozabili ste svoj denar, dragi gospod, — je dejal markiz. — Veste, oni denar, ki naj bi mi bil v Parizu pomagal napraviti kariero.

— Kaj, gospod grof je imel snoči srečo v igri? — je vprašal častnik. — Pogledimo, koliko je prigrizal.

Na njegovo povelje so vstopili v gondolo trije biriči pod markizovim vodstvom. Vse so položili na stran, da pošljejo inkvizitorja z isto gondolo, ki naj bi prepeljala Cagliostro pod beneške svinčene strehe.

Med potjo v to grozno ječo je skušal Cagliostro opetovano pobegniti. Toda najbolj je pazil nanj sam markiz, ki je bil nepopisno vesel, da je prišel grof slednjič v njegove roke.

Ko je prestopil prag jetnišnice, kamor so ga hoteli zapreti, se je začel v sobi pod streho doževati palače. Škodoželjen smeh. Istočasno je zagledal Cagliostro pred seboj moža v dominu, ki se mu je ironično nasmešnil in ga pozdravil v strašni ječi.

— Casanova! — je vzkliknil Cagliostro, — to se je vam imenitno posrečilo!

— Pod ključem sva, — je odgovoril Casanova, — noč je dolga, pomeniva se, dragi grof.

X.

Pod svinčnimi strehami.

— Da, pomeniva se, — je odgovoril razjarieni Casanova, — pomeniva se!

Grof je sedel na polomljen stol. Neupljivo sta se spogledala. Casanova in Cagliostro sta imela pod dominom plesne obleke. Luč na stropu je obsevala okraske na njihovi obleki.

Človek bi dejal, da dva lahkoživca snujeta nov program svojih pustolovščin.

Kraj, kjer sta bila zaprta, je nudil očesu samo dolgočasno enoličnost strehe. Poševen strop nad njunima glavama je bil ves pokrit s svinčnimi ploščami. Pod njim je vladala nezgodna vročina, hajti hladni morski vetrič ni imel dostopa. Ura je odbila štiri, ko je Cagliostro zaslišal, kako so za njim zarožljale ključavnice.

— To je bolj podobno peči nego ječi, — je dejal in si obrisal potno čelo z robcem iz holandskega platna. — Komu naj se zahvalim za čast, da vas vidim tu, dragi moj?

— Bogme, baš sem vas hotel vprašati isto. Moževa in inkvizitorjeva osveta s temi vražji dukati, ki sem jih dal brez slabih namenov židovi hčerki... Ali morda veste, da je ta Arnolfo, ki mi je denar posodil, velik falot?

— Ne govorite mi tega! Snoči nisem bil v kazino, zato nisem imel niti fیکا. Toda že samo ime Arnolfa me je vleklo, spomnil sem se nekega Grka iz Florence, ki sem ga spoznal v Rimu.

— Ali bi mi mogli kaj povedati o njem?

— Čemu to, če se mu je pa posrečilo pobegniti pred koncem? To je vseeno, beneška policija ni vredna počenega groša.

— Ne zdi se mi tako slaba, saj je naju oba ujela. Toda kdo je izdal vas?

— Ne vem, gotovo pa je, da ne nameram ostati dolgo tu. Vi ste nekoč že pobegnili iz tega brloga, če se ne motim.

— Da, pred desetimi leti, pod drugim dožem. Toda zdaj so to vražjo luknjo uredili drugače in dvomim...

— Ali mi dovolijo gospod Casanova de Seingalt skromno vprašanje?

— Seveda. Zato sva tu, da vprašujeva in odgovarjava drug drugemu. Drugega dela nimava nego jesti in piti.

— Imenitno. No, torej, kaj bi mislili o človeku, ki bi izdal svojega prijatelja?

— Svojega intimnega prijatelja?

— Intimnega.

— Mislim, da je ta intimni prijatelj napravil napako.

— Kakšno?

— Da ni storil usluge onim, ki so jo storili njemu.

— Mar vam nisem storil usluge pri signori Grimani, ko sem igral vlogu dr. Foenixa?

— Da, ali vam pa nisem pomagal najti dragoceno knjigo, ki je bila nedvomno dragocenejša od vaših praškov in vašega kamna modrosti?

— Pokazal sem vam vrzel v tej knjigi, usodno za naju oba. List, za katerega sva se zanimala, je bil iztrgan.

— Kdo ga je iztrgal?

— Nedvomno Grimani sam.

— Če že govoriva odkrito, moram omeniti, da ste po mojem trdnem prepričanju ta list nekemu prodali... morda temu vražjemu Arnolfu.

— In če bi bilo to res?

— Bi ne bili storili prav. Njega primemo in povedati bo moral resnico. Če bi se bil jaz lotil te zadeve, bi zdaj ne bila tu, kjer sva.

— Čujte, Casanova, mene niste videti iti k signori Grimani. Prišel sem preoblečen po to knjigo. Toda vi, vas pozna inkvizitorjeva žena.

— In kaj po tem?

— Izda vas. Lahko popravite krivico, ki ste mi jo storili. Napišite signori Grimani in potrudite se, da naju reši iz tega prokletega brloga. Res je in sam priznavam, da bi bil moral z vami deliti vrednost knjige. Toda bil sem v Padovi in bal sem se priti v Benetke. Ta Arnolfo me ne pozna in ne bojim se sestanka z njim. Toda v Benetkah imam večje preglavice, preganja me grofičini srđ in markiz de Saluces želi nama obema smrt. Se enkrat vam pravim, da dosežete od signore Grimani...

— Vi ste imeniten dečko. Mislite, da pridete samo s pomočjo ženskih izpod beneških svinčnih streh?

— Zakaj pa ne? Signora je dovolj pogumna, da vas s svojo komornico poseti. Oblečeva njuni obleki, dami pa ostaneta tu. Grimani potlača afero, ker ne bo hotel postaviti svoje žene pred sodišče.

— Grimani jo straži kakor naju. Življenje v Benetkah sva začela z apostolsko večerjo, končala ga bova pa s peklenko južino. Ne smete namreč pozabiti, da človek pod to vražjo streho ni na svežem zraku.

Casanova je vzel pahljačo, ki jo je imel pod dominom, in se začel hladiti.

— Ničesar ne moreva storiti, vsak poizkus bi bil zaman, — je dejal. — Okna so zamrežena, stene debele. Sam vrag me je zmotil, da sem se seznanil z vami, dragi grof. Vi igrate predrzno igro.

Umolnil je, kakor da prisluškuje tišini zatohle ječe. Skozi eno zamreženih oken se je videl košček neba. Bila je jasna noč, nebo je bilo posuto z zvezdami. Casanova je hodil flegmatično sem in tja. Cagliostro je bil še vedno potrt, držal se je za glavo.

— Tiho, — je dejal naenkrat in namignil Casanovi, naj se ustavi. — Nekdo je pod nama. Čujte, glasovi se slišijo.

Casanova je pokleknil in pritisnil uho na tla. Dekliški glas, nežen in mehak, je pel pobožno pesem, v kateri je prosil Marijo z Jezuskom v naročju, naj varuje beneške mornarje v boju proti mohamedancem in jih srečno privede nazaj v domovino.

Pesem je utihnila, začel se je globok vzdih. Kmalu se je začel hripav, drhteč glas, ki je molil hebrejsko molitev.

— Ottale! — je zamrmral Cagliostro.

— Ziana! — je dejal Casanova.

Doževa palača, ki je že od nekdaj gostila pod svojimi svinčnimi strehami jetnike, je res imela pod svojimi zapahmi žida in njegovo hčerko. Oba so pravkar privedli v tesno celico pod ječo obeh pustolovcev.

V celici je našla Ziana še drugega jetnika, globla sv. Marka, ki ga je imel tu očitno zaprtega ječar. Nesrečno dekle je prosilo, naj ji dovolijo skrbeti za globla. Čim je stopila v celico, ji je sedel na ramo.

Ottale je obšla nepopisna groza, ko so ga s hčerko aretirali. Misli je, da sanja, vidič pred seboj Ziano. Kmalu se je pa prepričal o svoji bridki usodi, prekal je solze ogorčenja in jeze.

— Aretiran. aretiran kakor zločinec, po šestdesetih letih poštenega življenja sem doživel to sramoto! Obtožen sem zločina, ki ga sploh ne razumem.

In stavec je legel na trdo ležišče. Toda takoj je odstopil slamo Ziani, ki je kmalu sladko zaspala. V ječi je našla na steni Marijino sliko in vroče je molila pred njo.

Ottale je opazoval spečo dekle. Podobna je bila krasnemu kipu. Na vratu in na sencih so se ji poznale tenke žile. Njene ustnice so bile blede kakor lilija, ki se zapira. Bila je v običajni obleki beneških deklet, v belem pajčolanu in čevljih z zlatimi vložki. Roke je imela prekrizane na prsih, ki so bile gnezdo ječarjevega globla. Malo je manjkalo, da stavec ni pokleknil pred njo in prosil njenega boga, naj jo varuje.

— Ničesar ne moreva storiti, vsak poizkus bi bil zaman, — je dejal. — Okna so zamrežena, stene debele. Sam vrag me je zmotil, da sem se seznanil z vami, dragi grof. Vi igrate predrzno igro.

Umolnil je, kakor da prisluškuje tišini zatohle ječe. Skozi eno zamreženih oken se je videl košček neba. Bila je jasna noč, nebo je bilo posuto z zvezdami. Casanova je hodil flegmatično sem in tja. Cagliostro je bil še vedno potrt, držal se je za glavo.

— Tiho, — je dejal naenkrat in namignil Casanovi, naj se ustavi. — Nekdo je pod nama. Čujte, glasovi se slišijo.

Casanova je pokleknil in pritisnil uho na tla. Dekliški glas, nežen in mehak, je pel pobožno pesem, v kateri je prosil Marijo z Jezuskom v naročju, naj varuje beneške mornarje v boju proti mohamedancem in jih srečno privede nazaj v domovino.

Pesem je utihnila, začel se je globok vzdih. Kmalu se je začel hripav, drhteč glas, ki je molil hebrejsko molitev.

— Ottale! — je zamrmral Cagliostro.

— Ziana! — je dejal Casanova.

Doževa palača, ki je že od nekdaj gostila pod svojimi svinčnimi strehami jetnike, je res imela pod svojimi zapahmi žida in njegovo hčerko. Oba so pravkar privedli v tesno celico pod ječo obeh pustolovcev.

V celici je našla Ziana še drugega jetnika, globla sv. Marka, ki ga je imel tu očitno zaprtega ječar. Nesrečno dekle je prosilo, naj ji dovolijo skrbeti za globla. Čim je stopila v celico, ji je sedel na ramo.

Ottale je obšla nepopisna groza, ko so ga s hčerko aretirali. Misli je, da sanja, vidič pred seboj Ziano. Kmalu se je pa prepričal o svoji bridki usodi, prekal je solze ogorčenja in jeze.

— Aretiran. aretiran kakor zločinec, po šestdesetih letih poštenega življenja sem doživel to sramoto! Obtožen sem zločina, ki ga sploh ne razumem.

In stavec je legel na trdo ležišče. Toda takoj je odstopil slamo Ziani, ki je kmalu sladko zaspala. V ječi je našla na steni Marijino sliko in vroče je molila pred njo.

Ottale je opazoval spečo dekle. Podobna je bila krasnemu kipu. Na vratu in na sencih so se ji poznale tenke žile. Njene ustnice so bile blede kakor lilija, ki se zapira. Bila je v običajni obleki beneških deklet, v belem pajčolanu in čevljih z zlatimi vložki. Roke je imela prekrizane na prsih, ki so bile gnezdo ječarjevega globla. Malo je manjkalo, da stavec ni pokleknil pred njo in prosil njenega boga, naj jo varuje.

— Ničesar ne moreva storiti, vsak poizkus bi bil zaman, — je dejal. — Okna so zamrežena, stene debele. Sam vrag me je zmotil, da sem se seznanil z vami, dragi grof. Vi igrate predrzno igro.

Umolnil je, kakor da prisluškuje tišini zatohle ječe. Skozi eno zamreženih oken se je videl košček neba. Bila je jasna noč, nebo je bilo posuto z zvezdami. Casanova je hodil flegmatično sem in tja. Cagliostro je bil še vedno potrt, držal se je za glavo.

— Tiho, — je dejal naenkrat in namignil Casanovi, naj se ustavi. — Nekdo je pod nama. Čujte, glasovi se slišijo.

Casanova je pokleknil in pritisnil uho na tla. Dekliški glas, nežen in mehak, je pel pobožno pesem, v kateri je prosil Marijo z Jezuskom v naročju, naj varuje beneške mornarje v boju proti mohamedancem in jih srečno privede nazaj v domovino.

Pesem je utihnila, začel se je globok vzdih. Kmalu se je začel hripav, drhteč glas, ki je molil hebrejsko molitev.

Coty v borbi s francoskim tiskom

Znani francoski industrijalec Coty je začel izdajati svoje liste in hoče ubiti vsa francoska časopisna podjetja. — Borba je od dne do dne bolj napeta.

V Franciji se bje gigantski boj. Na eni strani stoji sloviti francoski kralj parfumov, na drugi pa vse pariško časopisje odnosno največji francoski časopisni koncerni. Coty je namreč lani ustanovil v Parizu lastni časopisni koncern in začel izdajati lastne liste. Ker je prodajal posamezne številke po deset centimov, torej znatno ceneje nego vsi ostali časopisni podjetniki, je začelo seveda število njegovih naročnikov na škodo ostalih listom hitro naraščati in konkurenca je postajala vedno hujša.

Coty je najprej začel izdajati list »Ami de Peuple«, čigar naklada je kmalu dosegla 750.000. To je bil jutranjik, a kot večernika sta mu dozdaj služila ekstremno nacionalni »Gaulois« in konservativni »Figaro«. Toda Coty se tudi s tem ni zadovoljil. Te dni je začel izhajati tudi njegov lastni večernik »L'ami du peuple soir«. Tudi ta list prodaja po 10 centimov, dočim stane številka vsakega drugega lista najmanj 15 do 25 centimov.

Naravno, da so vsi francoski časopisni koncerni energično nastopili proti Cotyju. Sprva se zanj niso dosti zanimali, misleč, da jim ne bo mogel do živega. Toda zmotili so se. Coty je pridobil vedno več naročnikov. Pospeševal je zlasti male oglašne in znal je z različnimi mahinacijami in triki javnost zainteresirati zase in za svoje liste. Število njegovih naročnikov je naraščalo od dne do dne in sedaj izhajajo Cotyjevi listi že v milijonski nakladi. To dela konkurenci nemale skrbi in konzorcij velikih pariških listov — »Matine«, »Journal«, »Petit Journal«, »Petit Parisien« in »Echo de Paris« — so pričeli ostro konkurenčno borbo proti Cotyju. Spoznali so, da je mož nevaren. Dosegli so, da so kolporterji odklonili prodajo Cotyjevih listov, kar je storila tudi časopisna prodajna centrala »Hachette«.

Toda Cotyja niso ugnali. Može je ustanovil lastno prodajno centralo in dasi je v podjetje investiral skoraj 50 milijonov frankov, je na vsej črti zmagal. Njegov list »Ami de Peuple« se z neverjetno naglico širi med ljudstvom in število naročnikov rapidno narašča. In zato je Coty sklenil, izdajati tudi svoj večernik. List bi moral iziti že 1. oktobra, toda nasprotniki so mu jo pošteno zagodili in mu začasno prekrizali račune.

Coty je imenoval za vrhovnega šefa svojih listov slovitega francoskega urednika Emila Bureja, enega najspretnih francoskih novinarjev, ki je pred leti izdajal »Eclair«. Nasprotniki so pa v zadnjem trenutku zvedeli za ta načrt. Podkupili so Bureja in mu ponudili sijajno mesto v redakciji največjega pariškega dnevnika »Petit Parisien«, čigar dnevna naklada znaša 16 milijonov. Sklenjeno je bilo, da se obe podjetji fuzionirata in v tem primeru bi imel Coty v rokah največji časopisni koncern na svetu. Morda bi res prišlo do realizacije tega načrta, da ni Coty, ki je skrajno nezaupljiv, v zadnjem hipu vsega pokvaril.

Zato je borba med obema mogočnej-

šema in ostalimi listi ponovno vzplamtel. Dupuy skuša sedaj prehiteti Cotyja in kupil je večernik »La presse«, ki ga hoče napraviti za vodilno večernjo glasilo. List bo seve izhajal v milijonski nakladi in se bo prodajal po 15 centimov izvod. Toda tudi Coty ne bo popustil. Može ima denar in to je glavno. Te dni je prodal svoje ameriške tvornice za 1 milijardo in 200 milijonov frankov, kljub temu pa še nadalje ostane generalni direktor ameriških tvornic s plačo 20 milijonov frankov na leto. Zdi se, da bo Coty svoj kapital investiral za borbo proti pariškemu časopisju in njegovim koncernom.

Ves francoski tisk se ga boji kakor vrag križa. Morda bi mu nihče ne mogel do živega, da mu ni te dni nacionalistična »Liberte« pošteno zagodila. Kakor znano, je lani v februarju francoski frank preživljal težko krizo. Padal je od dne do dne in bati se je bilo katastrofe. V teh težkih in kritičnih časih je vznikla kot rešilna bilka misel avtonomne amortizacijske blagaine, čije dohodki naj bi se stekali iz prostovoljnih prispevkov. Naravno, da je bil vedno patrijotični Coty za to misel zelo navdušen in bil je prvi, ki je podpisal 100 milijonov frankov. To je objavil tudi »Figaro«, ki ga je milijonar kupil baš tiste dni, navedel pa je, da Coty vplačeval znesek v mesečnih obrokih po 10 milijonov frankov.

Toda ko je Poincaré uzel nekaj mesecev do blagajne res ustanovil, Cotyja ni bilo blizu. Čim so ga pozvali, naj vendar stori svojo dolžnost, ki si jo je prostovoljno naprtil, je izjavil, da ustanovitev ne odgovarja njegovim idejam in želim in da zato svojo ponudbo preklicuje.

Toda naletel je slabo. Coty je tako rekoč Franciji teh 100 milijonov frankov poklonil in zato je na podlagi francoskega zakona zadeva tožljiva. Kot stranka lahko nastopi vsak francoski državljan in vsak lastnik državnih zadolžnic. »Liberte« je torej prevzela inicijativo. Njen direktor je tožil Cotyja na vplačilo od dneva objave zapadlih treh obrokev v znesku 20 milijonov frankov, obenem je pa sodišču predlagal, naj za ostalih 70 milijonov frankov izstavi prisilno hipoteko na celokupno premoženje in nepremično Cotyjevo imetje.

Razumljivo je, da vlada v francoski javnosti veliko zanimanje za izid te razprave, a še bolj, kako bo končala borba med Cotyjem in časopisnim trustom.

Končno sta se razumela.

Tujec pride v vaško krčmo in vpraša krčmarico:

— Kako se imenuje ta veliki tič, ki hodi po dvorišču?

— To je petelin, gospod.

— Kako se pa imenuje petelinova žena?

— Kokoš.

— A njuna deca?

— Piščanci.

— A predno se izvali piščanec?

— Jajce.

— Aha, skuhajte mi torej pet jajc.

Najboljše, najtrajnejše, zato najcenejše!

Strojni ključavničar

išče stalno službo. — Nastop takoj. — Ponudbe pod »Ključavničar/2058« na upravo »Sl. Naroda«.

Blagajničarka

poštena in pridna, zmožna slov. in nemškega jezika, išče službo event. tudi v kavarni ali večjem hotelu. Ponudbe na upravo lista pod »Blagajničarka 1642«.

Na prodaj

Več rabljenih otroških vozičkov in dvokoles, v dobrem stanju, zelo poceni na prodaj. F. Batič, Ljubljana, Karlovska cesta št. 4. 1705

Dekle

stara 16 let, se želi učiti v trgovini. Hrana in stanovanje v hiši. Ponudbe na upravo tega lista pod »Učenka 2032«.

Lokal

s stanovanjem, za trgovino in trafiko se išče v najem na prometnem kraju. Ponudbe na upravo tega lista pod »Lokal 2121«.

Stanovanje

3 sob, kuhinje, verande, vrta, pralnice, pritlikin, z elektr. razsvetljavo, v vili blizu Tavolija, oddam takoj za zmerno ceno proti večletni najemni ali sorazmernemu 10% posojilu. Pripravno tudi za trgovino in obrt. Ponudbe z navedbo let oz. iznosa kapitala na poštni predal 199. 2134

Hiša

novno renovirana, in gozd, v Rogški Slatini blizu zdravilišča, 5 sob, kuhinja, skladišče, 12 metrov dolga veranda, klet, hlev, svinjak, kokošnjak, vrt (1 jutro) in 2 jutra gozda, s pohištvom, prodam za 105.000 Din, tudi brez pohištva. Hiša je primerna za upokojenega vrtnarja, penzionat ali trgovino. Anka Saridžić, Rogška Slatina, Ratanska vas 26. 2128

25.000 Din posojila

išče trgovec v svrhu povečanja dobrodošle trgovine z mešanim blagom. Obresti in garancija sigurne. Ponudbe na upravo tega lista pod »Kapital 2132«.

Opravo

za specializirano trgovino, dobro ohranjeno, takoj prodam. Ponudbe na upravo lista pod »Oprava 2136«.

Prodaj

puht, dve svetilki, reklamno svečilo in lahko kočilo. Naslov v upravi »Slov. Nar.« 2129

Obleka

temna, za srednje postavu, skoraj nova, in nošen PLASČ poceni na prodaj. Poizve se v upravi tega lista. 2127

Bukova drva

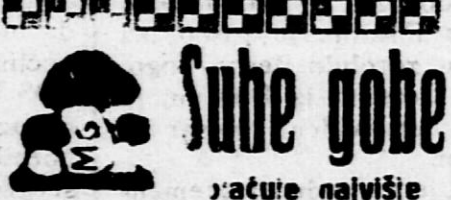
vsako množino, ponudite z navedbo cene družbi Ilirija, Ljubljana, Vilhanjeva cesta, za glavnim kolodrom. 2126

Dvodružinska hiša

(nova) z vrtom in električno razsvetljavo 15 min. od glavne pošte, se ugodno prodaja. Ponudbe na upravo lista pod »Solčna lega/2082

Stanovanje

1 do 2 sob s kuhinjo in pritlikinami išče mirna stranka (3 osebe) v novi ali stari hiši. Ponudbe na upravo lista pod »Stanovanje 1832«

M. Geršak & Co.

Ljubljana, Prečna ulica 4 (poleg mestne ljudske kopele). — Telefon 2329.

PUH - PERJE R. MIKLAUC LJUBLJANA

Za dom!

za šivilje, krojače, čevljarje itd.

STOEWER

šivalni stroj

Le ta Vam poleg šivanja entia (obšiva), veze (šitka), krpa periko in nogavice. Bred vsakega promerljiva plošč in druge je stroj v minuti pripravljeno ali za vezanje in ravno tako hitro zopet za navadno šivanje. — Poleg vseh prednosti, ki jih vsezuje šivalni stroj STOEWER, je tudi najcenejši.

Ne zamudite ugodne prilike in ogledite si to čudovito pri

Lud. Baraga,

Ljubljana, Sečemburgova 4. I.

Brezplačen pouk v vezanju,